

Crnogorski glasnik

GODINA XXIV. _ BROJ 156. _ STUDENI-PROSINAC / NOVEMBAR-DECEMBAR _ 2025.

Društvo Crnogoraca i prijatelja
Crne Gore 'Montenegro Zagreb' -
35 godina
Pjevački zbor 'Montenegro -
Zagreb' 25 godina

Njegošev dan, Zagreb 2025.

"Potonja ura Njegoševa", Split 2025.

DE JE ŠTO

ZAGREB	UMAG
Crnogorsko veče u Zagrebu 2025	4 Pisci Den Dolard i Henrik Angel predstavljani u Istri 33
Poslanici Skupštine Crne Gore posjetili Crnogorski dom Zagrebu	10 U Istri predstavljena antologija crnogorske narodne proze 36
U Zagrebu obilježen "Njegošev dan"	12 "Gomilanje vedrine" Mirka Dragovića u Grožnjaju, gradu umjetnika 39
Suset s crnogorskim dijelom delegacije MMO	14 Crnogorski Šednik - večer tradicije 42
Kulturno stvaralaštvo nacionalnih manjina održano nakon 17 godina	18 PULA
"Devastirani pejzaži" Ljubomira Radovančevića	20 Crnogorsko veče u Puli 45
Od Zagreba do Bara: kulturni most	22 RIJEKA
SPLIT	24 Zbor "Montenegri" na Crnogorskom Šedniku u Umagu 46
Crnogorsko veče u Splitu	26 Nastup zbora "Montenegri" u Zagrebu 47
Predstava "Potonja ura Njegoševa" u Splitu	28 Zbor "Montenegri" na Krimeji 48
"Rano otkriveno, uspješno izliječeno" u gradu Splitu	29 Novogodišnje druženje u NZC Rijeka 49
XIV Kulturno stvaralaštvo nacionalnih manjina grada Splita	30 CRNOGORSKA TRPEZA
Pjesničko veče Ljubice Perović-Katić	31 Ukusi Crne Gore 50
Proslava nove godine obilježena poezijom i druženjem	

Izdavači: NACIONALNA ZAJEDNICA CRNOGORACA HRVATSKE I VIJEĆE CRNOGORSKE NACIONALNE MANJINE GRADA ZAGREBA, Zagreb, Trnjanska cesta 35, Tel: 01/6314 264, E-mail: vijece.crnogoraca.zagreb@gmail.com, drustvo.montenegro@gmail.com, Internet adresa: www.vijece-crnogoraca-zagreb.hr

Za izdavače: Petar Popović i Bojan Radulović * Glavna i odgovorna urednica: Maša Savićević * Redakcija: Bojan Radulović, Ružica Mitrović Maurović, Milica Radojičić Mikulić, Želimir Novaković, Radoslav Putnik, Nikola Škoko * Grafička priprema i tisak: Skaner studio doo * Rukopisi se ne vraćaju * Naklada /Tiraža 1000 * Glasilo se financira iz Državnog proračuna RH (putem Savjeta za nacionalne manjine) i putem Vijeća crnogorske nacionalne manjine Grada Zagreba (iz proračuna Grada Zagreba). Pozivamo Crnogorke, Crnogorce i sve prijatelje da svojim sugestijama, prijedlozima i priložima pomognu redakciji "Glasnika" na poboljšanju i daljem izlaženju lista. Tekstovi nisu lektorisani te se izvinjavamo autorima i čitaocima.

Zbog kupovine poštanskih usluga prema inozemstvu morali smo smanjiti broj inozemnih pošiljaka. Crnogorski glasnik možete čitati/preuzeti u digitalnom obliku na našoj web stranici www.vijece-crnogoraca-zagreb.hr/glasnik/.

CRNOGORSKO VEČE U ZAGREBU 2025

Tekst: Alija Šukurica; Fotografije: Tetra studio

Velikom proslavom naziva "Crnogorsko veče u Zagrebu 2025." Društvo Crnogoraca i prijatelja Crne Gore "Montenegro" – Zagreb obilježilo je 20. 12. 2025. dvije velike obljetnice: 35 godina rada i 25 godina djelovanja zbora. Manifestacija je okupila pjevačke zborove svih crnogorskih udruženja koja djeluju na području Republike Hrvatske.

Manifestacija se održala u dvorani kina FORUM u Studentskom domu "Stjepan Radić" u Zagrebu. Voditeljica programa bila je dugogodišnja članica Društva "Montenegro" Jelena Rončević, koja je program vodila odjevena u crnogorsku žensku narodnu nošnju. U ime organizatora "Crnogorske večeri 2025." pozdravila je sve drage Crnogorce i Crnogorke i sve prijatelje Crne Gore, Njegovu Ekscelenciju veleposlanika Crne Gore u Republici Hrvatskoj g. Vukovića, predstavnicu Grada Zagreba gospođu Horvatin, sve goste i uzvanike koji su došli iz svih dijelova Hrvatske, Slovenije i Crne Gore, te poštovane predstavnike nacionalnih manjina RH.

Zbog ranije preuzetih obveza, za svoj nedolazak ispričali su se predsjednik RH gospodin Milanović i gradonačelnik Grada Zagreba gospodin Tomašević, a valja naglasiti da su ove godine financijsku pomoć održavanju "Crnogorske večeri", osim Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske, dali još i Ministarstvo za dijasporu i iseljništvo Crne Gore, Grad Zagreb i Agencija za nekretnine "Opereta".

Nakon intoniranja hrvatske i crnogorske himne prisutnima se obratio predsjednik Društva Crnogoraca i prijatelja Crne Gore "Montenegro" – Zagreb, Alija Šukurica:

Uvažene dame i gospodo, dragi prijatelji, članovi i gosti.

Velika mi je čast i osobito zadovoljstvo što vas mogu pozdraviti u ime Društva Crnogoraca i prijatelja Crne Gore "Montenegro" Zagreb na ovoj svečanoj proslavi – jubileju koji nas ispunjava ponosom, zahvalnošću i radošću. Pozdravljam sve prisutne po redosljedu kako je u najavi naglašeno, ali bih posebno pozdravio naše

drage goste iz Danilovgrada koji su nam omogućili da naš Pjevački zbor ovoga ljeta održi jedan predivan koncert pored mosta na rijeci Zeti u Danilovgradu. Danas obilježavamo 35 godina postojanja našeg Društva i 25 godina uspješnog djelovanja Pjevačkog zbora "Montenegro" Zagreb – dva velika kamena temeljca našeg zajedničkog puta. Trideset i pet godina nije samo broj. To je niz ispisan sudbinama ljudi koji su kroz Društvo stvarali nova prijateljstva, brižno čuvali svoju baštinu, povezivali Crnu Goru i Hrvatsku te gradili mostove dobrote, razumijevanja i kulture.

To su godine predanosti, okupljanja, pomaganja i djeljenja. Godine u kojima je Društvo postalo prepoznatljivo kao dom zajedništva, identiteta i otvorenosti. Jednako smo ponosni na 25 godina našeg Pjevačkog zbora, koji je ponio ime našeg Društva širom Hrvatske, Crne Gore i šire.

Kroz pjesmu stečena prijateljstva postaju trajna, a svaki nastup našeg zbora bio je više od glazbenog trenutka – bio je izraz pripadnosti, ljubavi prema tradiciji i želje da se lijepo i dobro dijeli s drugima. Hvala svim sadašnjim i bivšim članovima zbora, voditeljima i suradnicima.

Danas se s ponosom osvrćemo na sve što smo izgradili – projekte, kulturna događanja, putovanja i druženja – ali se ujedno okrećemo i budućnosti. Naš je zadatak

da nastavimo njegovati duh zajedništva, da budemo prostor u kojem se cijene dijalog, kreativnost, kultura i međusobno poštovanje. Da stvaramo šanse za mlade, čuvamo svoje korijene i otvorena srca koračamo naprijed. Opširniji izvještaj o radu i aktivnostima Društva "Montenegro" i Pjevačkog zbora nalazi se u katalogu koji ste preuzeli tijekom ulaska na svečanost.

Zahvaljujem svima koji su kroz sve ove godine dali svoj doprinos: našim osnivačima, predsjednicima koji su vodili ovo društvo, članovima, volonterima, prijateljima i partnerima iz Hrvatske i Crne Gore.

Zahvaljujemo Savjetu za nacionalne manjine RH i Ministarstvu za dijasporu CG na sufinanciranju programa i projekata. Zahvaljujem Gradu Zagrebu, institucijama, organizacijama i pojedincima koji su nas podržavali. Zahvaljujem vama, dragi članovi Društva, jer bez vas ne bismo bili ono što jesmo.

Neka nas i dalje vodi isti elan, isti entuzijizam i ista želja da budemo most – između prošlosti i budućnosti, između ljudi, kultura i država.

Čestitam vam ovaj veliki jubilej Društvu Crnogoraca i prijatelja Crne Gore "Montenegro" Zagreb!

Živio naš Pjevački zbor "Montenegro" Zagreb!

Hvala svim sudionicima iz Splita, Rijeke, Pule i Umaga koji će svojim nastupom uveličati naše veče.

Hvala vam i uživajte u večeri koja je pred nama.

Nakon gospodina Šukurice dobrodošlicu svim sudionicima svečane manifestacije i slavljenik u ime domaćina poželio je Pjevački zbor "Montenegro" – Društva Crnogoraca i prijatelja Crne Gore "Montenegro" – Zagreb, izvođenjem pjesama "Crnogorac", "Bokeljska noć" i "Crna Goro lijepa". Nakon pjesama dobrodošlice sa svojim obraćanjima nazočnima započeli su gosti i uzvanici. Govorili su gospodin Dragan Đurić-Mitov iz Crne Gore, zatim gospođa Tanja Horvatin, izaslanica gradonačelnika Grada Zagreba i viša stručna savjetnica za nacionalne manjine Odjela za nacionalne manjine Grada Zagreba, te Njegova Ekscelencija, veleposlanik Crne Gore u RH, Dejan Vuković. Govore gospođe Horvatin i veleposlanika Vukovića prenosimo u cijelosti.

Pozdravni govor Tanje Horvatin, izaslanice gradonačelnika Grada Zagreba i više stručne savjetnice za nacionalne manjine Odjela za nacionalne manjine Grada Zagreba:

Osobita mi je čast i zadovoljstvo, u ime gradonačelnika Grada Zagreba, gospodina Tomislava Tomaševića, pozdraviti sve predstavnike crnogorske zajednice i sudioni-

ke ovih dviju impresivnih obljetnica, 35 godina Društva "Montenegro" Zagreb i 25 godina Pjevačkog zbora. Čestitam svim članicama i članovima koji su svojim doprinosom i dugogodišnjim radom obogatili kulturno stvaralaštvo Crnogoraca i nesebičnim prijateljstvom gradili svoje zajedništvo. Ima li ljepšeg od milozvučnog glasa, od stihova koji diraju u dušu, od glazbe koja širi radost, i kada jedni druge potičemo da dajemo najbolje od sebe za dobrobit drugoga. Zato u ove blagdanske dane, neka vas vaša posvećenost očuvanju kulture, tradicije i običaja kao identiteta crnogorske zajednice još više motivira da nastavite u svom izuzetno bogatom djelovanju. Zahvaljujem svim sudionicima, članovima pjevačkih zborova, što na ovako lijepi način doprinose kulturnoj raznolikosti Zagreba. Želim vam i nadalje puno uspjeha i motivacije u vašem djelovanju; ostanite uporni u svemu što činite, jer tako iznova potvrđujete da smo društvo bogato kulturom i zajedništvom. Svim gostima i sudionicima večeras želim ugodan boravak u našem gradu i lijepo Crnogorsko veče, a cijeloj crnogorskoj zajednici želim još mnogo projekata kojima će njegovati svoje običaje i tradiciju. Svako dobro svima vama i vašim obiteljima u dane Božića i cijele 2026. godine.

Pozdravni govor Nj. E. veleposlanika Crne Gore u RH, g. Dejana Vukovića:

Drage Crnogorke i Crnogorci iz Zagreba, Osijeka, Rijeke, Splita, Pule, Umaga,

Poštovani predstavnici hrvatskih institucija,

Uvaženi hrvatski prijatelji,

Vjekovima je Mediteran izdašno izvorište nepresušnih migracija i odlazaka u nepoznata prostranstva i tražanja za boljim životom violentnih gorštaka i rasnih izdanaka, što budi sjetne uspomene na njihova rodna

ognjišta i nostalgična sjećanja, a tiče se svih naroda koji potječu s ovih širih prostora. Sljedstveno, pisac Ljubomir Nenadović u svom djelu "O Crnogorcima: pisma sa Cetinja 1878. godine" pripovijeda sljedeće: "Crnogorac, kad polazi u daleki svijet, posljednji kamen što vidi od svog zavičaja, to su vrhovi Lovćena; on podigne svoju kapu i sa teškim uzdisajem rekne: zbogom Lovćene, zbogom kućo moja!"

Danas, u suvremenom dobu, crnogorsko iseljništvo svih nacija i vjera kolosalni je potencijal u zemljama u kojima žive, posebno za maticu Crnu Goru.

Zato, duboka zahvalnost vašem snažnom pregalaštvu i elanu, divnom entuzijazmu, nadasve uzvišenom rodoljublju i sentimentu, koje njegujete i uvijek bezrezervno, nesebično darujete svojoj Crnoj Gori, ujedno naglašavajući visok respekt prema Republici Hrvatskoj, čime kreirate raskošni mozaik prijateljstva između Crne Gore i Republike Hrvatske.

Stoga, u ime Ambasade Crne Gore i osobno, srdačan pozdrav svima, iskrene čestitke na zavidnom jubileju – 35 godina Društva Crnogoraca i prijatelja Crne Gore "Montenegro" i 25 godina Pjevačkog zbora "Montenegro" u Zagrebu.

Radujem se što sjajna manifestacija "Crnogorsko veče" s posebnom emocijom i poletom hita u susret 2026. godini, kada ćemo s velikim ponosom, dostojanstveno i kako dolikuje, proslaviti 20 godina od obnove stoljetne nezavisnosti i državnosti Crne Gore, kao i 20 godina od uspostavljanja diplomatskih odnosa između Crne Gore i Republike Hrvatske, što nam čini posebnu čast.

Budući da je naziv udruženja "Montenegro", što je i naziv Crne Gore na brojnim jezicima svijeta, citirat ću veličanstvene stihove znamenitog crnogorskog pjesnika Ratka Vujoševića, iz pjesme "Orevuar, Montenegro", koji odlikavaju i vašu nedostižnu ljubav prema Crnoj Gori:

*"Montenegro, lučo, istorijo,
Velika pjesmo bačena u stijene,
Jedina moja noći, noći bez zamjene"*

Živjeli!

U drugom dijelu svečanog programa "Crnogorsko veče 2025." na pozornici su nastupili pjevački crnogorski zborovi iz Splita, Rijeke, Umaga i Pule. Zbor "Crnogorske zore" iz Splita izveo je pjesme "Oj vesela veselice", "Sejdefu majka buđaše" i "Pod onom gorom zelenom". Zbor "Montenegri" Rijeka izveo je predivan program: otpjevali su cijeli niz refrena iz brojnih crnogorskih skladbi i sve to lijepo spojili u jedan glazbeni blok. Ispred crnogorskog društva "Bujština" iz Umaga nastupila je Jovana Mašković, koja je recitala svoje pjesme. Nova mlada lica stigla su iz Pule, gdje je puležanska crnogorska udruga 2025. godine uspjela osnovati svoj pjevački zbor "Tara". Mladi crnogorski Puležani i Puležanke obradovali su prisutne optimizmom koji prkosi neminovnoj asimilaciji manjina u većinski hrvatski etnički korpus.

"Crnogorsko veče u Zagrebu 2025." svečano su okončali slavljem – Pjevački zbor "Montenegro" Zagreb – i svi gostujući zborovi, tako što su zajedno na pozornici otpjevali vokalnu uspješnicu "Nide nebo nije plavo kao iznad Crne Gore". Nakon dugog pljeska i konačnog pozdrava i zahvale na dolasku, u dvorani u prizemlju objekta serviran je prigodni domjenak.

O PJEVAČKOM ZBORU "MONTENEGRO" ZAGREB

Ideja o osnivanju i djelovanju folklorne sekcije Društva prisutna je, vjerojatno, već od prvih osnivačkih dana, jer programi rada nacionalnih manjina gotovo su nezamislivi bez ovog dijela aktivnosti u očuvanju, njegovanju i razvijanju folklorne baštine, prezentirajući je u raznim prigodama: okupljanjima, proslavama, manifestacijama. Naš pjevački zbor osnovan je i započeo je s radom koncem 2000. godine – skromno, uz desetak članova i posuđenu harmoniku, te uz skromno poznavanje specifične i bogate crnogorske glazbene baštine. Entuzijazam prvih članica i članova, uz stručno vođenje glazbenika Dimitrija Vojinovića, koji je vrijedno prebirao po crnogorskom folkloru i prikupljao notne i tekstualne zapise, dostajao je za prve godine rada. Međutim, da bi pjevanje došlo do punine svog izraza, bili su potrebni i solistice i solisti, pa se i tu uspjelo: Danica Čelebić, Milanka Bunčić, Čazim Asović, Viktorija Božičević, Jadranka Šincek, Milanka Bulatović, Mira Dajević, Dobrica Brlečić, Bojan Radulović, Donat Orlić, Marija Lončarić – i glasom i stasom (ili obrnuto) – doprinijeli

su etabliranju zbora, zadovoljstvu slušateljstva, a ponegdje i kojoj suzi.

Zbor "Montenegro" ima oko dvadesetak stalnih članica i članova, svoju harmoniku i stručnog voditelja Ismeta Kurtovića, svestranog glazbenika čije pjesme poznaju i cijene ne samo u Hrvatskoj nego i generacije u prostoru cijele regije. Vrsna instrumentalna pratnja, uz Ismetovu gitaru, jest i harmonika u rukama izuzetnog interpreta, našega Edina Džaferagića. Probe su svakog ponedjeljka; pronalaze se lijepe crnogorske pjesme, uz posebne aranžmane Ismeta Kurtovića; razbijaju se predrasude (onih koji ih imaju) o crnogorskoj glazbenoj baštini kao "simplificiranoj, s dva tona i pjevanjem s brda na brdo". Nastupi zbora prešli su uobičajena mjesta i povode, pa se tako bilježi i prvi inozemni nastup (Kranj, Slovenija).

Nakon odlaska Ismeta Kurtovića, dugi niz godina zbor vodi glazbenik Edin Džaferagić, koji u zboru i svira harmoniku. Uz g. Džaferagića ritam i zvuk zbora upotpunjuje još i prateći instrument – gitara. U svom djelovanju zbor radi prvenstveno na upoznavanju, uvježbavanju i predstavljanju crnogorske tradicionalne pjesme, pri čemu okuplja sve ljubitelje dobrog pjevanja, druženja, upoznavanja tradicije i širenja prijateljstava na brojnim gostovanjima u Hrvatskoj i inozemstvu. Repertoar se sastoji od tradicionalnih brdskih, primorskih i gradskih pjesama iz Crne Gore. Pjesme su aranžirane nešto drugačije od izvornih izvedbi, sukladno vremenu i umjetničkom sagledavanju. U repertoaru su i pjesme iz Hrvatske, kao i susjednih zemalja.

Stoga čestitamo Zboru "Montenegro" 25. godišnjicu rada – obogatio je rad Društva – te želimo da i dalje nastavi sa sve kvalitetnijom izvedbom, novim glasovima i s puno nastupa u RH, Crnoj Gori, Sloveniji itd.

O DRUŠTVU CRNOGORACA I PRIJATELJA CRNE GORE "MONTENEGRO" – ZAGREB

Podsjećanje na događanja oko osnivanja i sam čin osni-

vanja, kao i kasnijeg djelovanja Društva, treba započeti s 21. lipnjem 1990. godine, kada je u zagrebačkom restoranu "Plitvice" grupa od jedanaest Crnogoraca formirala Inicijativni odbor za osnivanje Društva "Montenegro". U vrlo kratkom razdoblju od osnutka broj članova Društva narastao je s jedanaest na četrdesetak. Utvrđeni su i temeljni ciljevi Društva, koji se i danas, u izvornom obliku, nalaze u preambuli Statuta Društva. Poseban naglasak na dio u nazivu Društva koji glasi "prijatelji Crne Gore" govori o osnovnim ciljevima Društva, tj. namjeri okupljanja ne samo na etničkoj osnovi nego i na osnovi stvaranja visoko kvalitetnih i značajnih kulturnih programa koji će u datom trenutku koristiti ili dugotrajno ostati trajnom ostavštinom svim građanima Grada Zagreba i Republike Hrvatske, bez obzira na njihovu etničku pripadnost. Ovo je obilježje ostalo snažnom pokretačkom snagom Društva sve do današnjih dana. Temeljnim ciljevima i statutarnim odrednicama postavljena je osnovna svrha formiranja i djelovanja Društva: očuvanje nacionalnog i kulturnog identiteta, uz nastavak dobrosusjedskih odnosa i suradnju Hrvatske i Crne Gore na području kulture, umjetnosti, znanosti i politike, temeljenu na kontaktima koji sežu u daleku prošlost.

Osnivačkoj skupštini prisustvovalo je preko 250 osoba – članova i uvažениh gostiju. Stiglo je preko pedeset telegrama podrške iz Crne Gore, Hrvatske i drugih krajeva. Za prvog predsjednika Društva izabran je prof. dr. sc. Uroš Golubović, za predsjednika Glavnog odbora Pavle Spasić, a za tajnika Strahinja Marović. Dosadašnji predsjednici Društva bili su Uroš Golubović, Ljubomir Kuljača, Veselin Vujović, Danilo Ivezić, Dušan Mišković, Milanka Bulatović, Bojan Radulović, Alija Šukurica (sadašnji predsjednik).

Rješenjem Ministarstva uprave i pravosuđa Republike Hrvatske od 6. 12. 1990. godine Društvo je registrirano na temelju odredbi Zakona o društvenim organizacijama i udruženjima građana iz 1990. godine. Logika procesa i pojedinih njegovih faza, koji su se počeli odvijati na području bivše Jugoslavije, bitno je odredila načine i mogućnosti djelovanja Društva, kao i crnogorske nacionalne manjine u Hrvatskoj, čiji je položaj predugo bio otežan i dugogodišnjom vazalskom pozicijom službene Crne Gore, koja je sve do 2006. godine bila dijelom državne zajednice Srbije i Crne Gore, ranije SFRJ. Svojevremeno spram matične domovine Crne Gore Društvo je jasno odredilo već na počecima, u kontaktima s nizom intelektualaca u Crnoj Gori, kada je, između ostalog, dogovoreno da će Društvo pružati pomoć Crnogorskom federalističkom pokretu (kasnije Crnogorski nacionalni

pokret) organiziranjem i sponzoriranjem tiska knjige "Elementa Montenegrina" I i II. Inicirano je osnivanje Crnogorskog vijeća Europskog pokreta. Društvo je kontaktiralo te izrazilo podršku Odboru za povratak Autokefalne Crnogorske crkve kao važnog povijesnog čimbenika crnogorske državnosti, a kontaktiralo se i s Društvom poštovalaca Dinastije Petrović–Njegoš i drugima.

U suradnji s Hrvatskim vijećem Europskog pokreta, Društvo je u Zagrebu 5. travnja 1991. organiziralo tribinu "Mali narodi Europe – Crnogorski narod". Na tribini su sudjelovali crnogorski književnici, javni i kulturni radnici i čelnici nekih crnogorskih političkih stranaka. Tribina je u Crnoj Gori i Srbiji izazvala oštre napade, posebice u sredstvima javnog informiranja. Pružana je pomoć u međunarodnom priznanju Crnogorskog P.E.N. centra, s kojim je suradnja intenzivirana u prvoj polovici 1991., u vrijeme borbe crnogorskih pisaca i intelektualaca, na čelu s akademikom Pavlom Mijovićem, za njegovo međunarodno priznanje. Svoj antiratni stav i osudu agresije Društvo je izrazilo organizacijom protestnog skupa u Europskom domu u Zagrebu u povodu napada na Dubrovnik i Hrvatsku; na skupu je sudjelovao veliki broj Crnogoraca. Cijeneci značaj skupa, Fond za spas Dubrovnika "Sveti Vlaho" pismeno je zahvalio Društvu. Više članova Društva "Montenegro" sudjelovalo je u probijanju opsade Dubrovnika i prosvjedu svjetskoj zajednici i savjesti čovječanstva u konvojima Libertas I i II. Organizirana je izložba u humanitarne svrhe jednog od osnivača "Montenegra", akademskog slikara Dimitrija Popovića. Prihodom od prodaje kupljena je hrana i u studenome 1991. upućena kamionom za djecu u Vukovaru. U listopadu 1992. Društvo je javno podržalo i pozdravilo akciju kulturnih i znanstvenih radnika Cetinja i Crne Gore u osudi pljačke kulturnih dobara iz dubrovačke regije, kao i nastojanja

za povratak istih koja su uslijedila u svibnju 1994.

Društvo je bilo inicijator osnivanja Nacionalne zajednice Crnogoraca Hrvatske (NZCH), a izrađivani su i zajednički programi. Uz te zajedničke programe i NZCH i "Montenegro" imali su i svoje posebne programe. NZCH je obavila niz organizacijskih i drugih poslova te s Društvom "Montenegro" organizirala u Zagrebu 25. i 26. studenoga 1994. skup "Polu milenijuma Crnojevića stamparije" uz učešće više intelektualaca i znanstvenika iz Crne Gore i Hrvatske. Krajem 1994. i u 1995. godini dolazi do prekida suradnje i sukoba s tadašnjim čelnim ljudima NZCH, koji je trajao sve do 1999. U naznačenom razdoblju veći broj crnogorskih intelektualaca i uglednih pojedinaca napustio je redove NZCH. Od 1991. do 1998. Društvo je objavilo desetak knjiga. Osnivanjem Matice crnogorske 1994. započela je intenzivna suradnja Društva i Matice na kulturnom planu, a ta suradnja traje i danas.

Početak 1999. započinje proces objedinjavanja udruženja u Zagrebu sastankom predstavnika Društva "Montenegro" i Društva "Luča" o uspostavi suradnje i zajedničkih programskih aktivnosti, kojem se pridružuje i veći broj članova Društva "Montenegro – Montenegrina". Nakon formiranja Koordinacijskog odbora crnogorskih udruga Grada Zagreba 2002., u ožujku 2003. dolazi do njihova objedinjavanja u jednu udruhu koja je tako dobila i brojnost i kvalitetu. S ponosom možemo reći da su s nama u aktivnostima i programskim događanjima sudjelovali i ugledni pojedinci iz javnog, kulturnog, znanstvenog i intelektualnog miljea Grada Zagreba, crnogorskog podrijetla. Od 1999. do 2006. godine Društvo najveći dio svojih aktivnosti koordinira s NZCH. Među prvima iz tog perioda jest i "Stav o crnogorskom pitanju" iz svibnja 1999., uz naglasak da se radi o stavovima Crnogoraca Hrvatske, ali da jedino građanima Crne Gore pripada pravo da odlučuju o svojoj sudbini i o svojoj državi. Od 11. do 18. 11. 2000. organizirano je i potpisivanje Peticije za samostalnu Crnu Goru. Članovi Društva aktivno su sudjelovali u aktivnostima NZCH na izradi osnovnih dokumenata vezanih uz održavanje Prvog i Drugog kongresa crnogorskih iseljenika u New Yorku i na Cetinju.

Ne zanemaruje se ni osnovna djelatnost i svrha postojanja Društva. U razdoblju od 2000. do danas organizirano je oko 200 izložbi, na kojima su bili zastupljeni afirmirani crnogorski umjetnici, akademski slikari na počecima umjetničke karijere, slikari amateri i članovi Društva i prijatelji Crne Gore. Tradicionalno, Društvo već godinama uspješno organizira "Lučindanske susrete", u okviru kojih je i započeta manifestacija

"Dani crnogorske kulture", kojom se danas javnosti Republike Hrvatske predstavljaju najznačajnija događanja u suvremenoj kulturi Crne Gore (gostovanja pojedinaca, kazališne predstave, glazbene skupine, pijanisti, gitaristi, violinisti, operni solisti i sl.), kao i naša dostignuća u očuvanju nacionalnog i kulturnog identiteta. Odisti smo postali prepoznatljiviji u Zagrebu po nizu manifestacija. Uz "Dane crnogorske kulture", koje Društvo provodi u suradnji s NZCH, Društvo je bilo nositelj aktivnosti na predstavljanju knjiga iz izdavačke djelatnosti NZCH, kao i godišnjem obilježavanju Dana nezavisnosti i Dana državnosti Crne Gore. Od programa valja istaknuti "Dokumentarni film u Crnogorskom domu", posebno uspješan i prepoznat od članstva, te izložbe slikara, kipara i fotografa amatera. Iznimno velik broj ostvarenih amaterskih izložbi svjedoči o povezivanju s lokalnom zajednicom (autori koji su se prvi put predstavili javnosti, iz Zagreba te gradova šire ili daljnje okolice), a u programu "Crnogorsko veče u Zagrebu", uz domaće goste, predstavljaju se i umjetnici iz Crne Gore, najčešće kazališni glumci koji u Zagrebu izvode predstave potvrđene kvalitetom u Crnoj Gori. Stup i temelj programa kulturnog amaterizma Društva "Montenegro" leži u mješovitom Pjevačkom zboru "Montenegro" Zagreb, koji njeguje glazbenu crnogorsku baštinu, ali i pjesme šireg repertoara, popularne u regiji koja spaja naše dvije domovine. Zbor broji dvadesetak članova i godišnje održi oko petnaestak nastupa, neke i u inozemstvu (Slovenija, Češka, Crna Gora).

Popis aktivnosti Društva "Montenegro" na godišnjoj razini:

Središnji događaj godine "Lučindanski susreti u Zagrebu" koncem listopada; izdavaštvo, književne večeri i promocije knjiga u Crnogorskom domu; "Dokumentarni film u Crnogorskom domu"; kulturni amaterizam – nastupi u Hrvatskoj i u inozemstvu s Pjevačkim zborom

"Montenegro" Zagreb; izložbe amatera i akademskih slikara, ilustratora, fotografa i kipara; nastupi kazališnih trupa iz Crne Gore u sklopu programa "Crnogorsko veče u Zagrebu". Ukupno djelovanje vjerojatno ne bi bilo moguće bez podrške institucija Republike Hrvatske i Grada Zagreba; Društvo "Montenegro" duguje veliku zahvalnost Savjetu za nacionalne manjine Republike Hrvatske te institucijama Grada Zagreba, koji već desetljećima vrednuju i financiraju programe Društva i NZCH.

Posebnu zahvalnost Društvo i NZCH duguju akademiku i umjetniku svjetskog glasa Dimitriju Popoviću, koji je od osnutka pa do današnjih dana obilježio rad Društva. On je velikim i nesebičnim umjetničkim doprinosom dao pečat Društvu. Ne prođe godina a da Popović, u suradnji s Društvom i NZCH, ne održi izložbu, ne izda grafičku mapu ili knjigu, ili pak ne sudjeluje u književnim i filmskim večerima.

Danas broj članova Društva iznosi oko četiristo, no to su u velikom postotku stariji ljudi koji su sve manje aktivni, pa je njihova participacija u aktivnostima i programima uglavnom fluidne naravi; broj onih koji dolaze na aktivnosti i/ili aktivno u njima sudjeluju uglavnom iznosi oko osamdesetak. Slijedom toga, osnovni ciljevi Društva usmjereni su na pomlađivanje članstva. Statistički gledano, zbog najvećeg broja miješanih brakova od svih nacionalnih manjina u Hrvatskoj i zbog vrlo slične kulture i jezika, druga i treća generacija Crnogoraca u Zagrebu dobrim je dijelom već asimilirana i ne pokazuje entuzijizam u smislu deklariranja sebe kao Crnogoraca. U tom smislu ne mogu sudjelovati u izborima za Vijeće crnogorske nacionalne manjine Grada Zagreba, a što se tiče aktivnosti u programima Društva, i tu je participacija minimalna. Predsjedništvo Društva je iz tog razloga u 2024. godini usmjerilo svoje snage u motiviranje crnogorskih studenata koji studiraju u Zagrebu da postanu članovi Društva i aktivno sudjeluju u programima i/ili volontiraju. Zauzvrat će dobiti odriježene ruke da se okupljaju i druže u Crnogorskom domu te da Predsjedništvu predlažu svoje ideje za programe za 2025. godinu i u njima aktivno sudjeluju. Sasvim je realno očekivati da će jedan dio tih studenata ostati u Zagrebu, ovdje sklopiti brak, osnovati obitelj, pa je cilj Društva da oni i njihova djeca postanu nova baza članstva Društva.

POSLANICI SKUPŠTINE CRNE GORE POSJETILI CRNOGORSKI DOM U ZAGREBU

Tekst i fotografije: Bojan Radulović

Poslanici Skupštine Crne Gore, Abaz Dizdarević i Andrija Nikolić, posjetili su 26.11.2025. Nacionalnu zajednicu Crnogoraca Hrvatske, u povodu upoznavanja sa životnom situacijom i organiziranim djelovanjem Crnogoraca u Republici Hrvatskoj, te s problemima na koje nailaze.

Po svojim funkcijama, poslanici predstavljaju važne odbore Skupštine Crne Gore: Abaz Dizdarević je član Odbora za međunarodne odnose i iseljenike, te član Odbora za ljudska prava i slobode, a Andrija Nikolić je predsjednik Odbora za međunarodne odnose i iseljenike Skupštine Crne Gore, te član Odbora za evropske integracije.

U Crnogorskom domu dočekali su ih:

- Danilo Ivezić, bivši predsjednik Nacionalne zajednice Crnogoraca Hrvatske, član Međuvladinog mješovitog odbora Crne Gore i Hrvatske, član Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske
- Dušan Mišković, bivši predsjednik Koordinacije Vijeća i predstavnika nacionalnih manjina Grada Zagreba
- Prof. dr. sc. Dragutin Lalović, Član Predsjedništva i Skupštine Nacionalne zajednice Crnogoraca Hrvatske
- Bojan Radulović, predsjednik Vijeća crnogorske nacionalne manjine Grada Zagreba i tajnik Nacionalne zajednice Crnogoraca Hrvatske
- Nenad Bogdanović, tajnik Vijeća crnogorske nacionalne manjine Grada Zagreba

Gosti iz Crne Gore iznijeli su svoja viđenja i razmišljanja o situaciji u Crnoj Gori i Hrvatskoj, kao i u regionu, a dotakli su se i pitanja vezana uz Europsku uniju, SAD, te sukob u Ukrajini. Hrvatski Crnogorci također su se dotakli situacije u Crnoj Gori, jer unatoč činjenici da žive u Hrvatskoj - srcem su uvijek uz Crnu Goru i redovito prate sve što se u matici zemlji odvija – ali ipak su težište razgovora ponajprije usmjerili na položaj Crnogoraca u Hrvatskoj i na situaciju koja se konačno, nakon jako dugo godina, pomaknula sa mrtve točke – a to je novi sastanak članova MMO (Međuvladin mješoviti odbor između Republike Hrvatske i Crne Gore za nacionalne manjine) radi nastavka provedbe Sporazuma između Vlade Republike Hrvatske i Vlade Crne Gore (iz 2009. godine) o zaštiti prava hrvatske nacionalne manjine u Crnoj Gori i crnogorske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj.

Iako je zakonska regulativa u Republici Hrvatskoj iznimno zadovoljavajuća i u skladu s najvišim europskim standardima, na crnogorsku manjinu se još uvijek ne primjenjuju preporuke MMO-a. Hrvatskoj manjini u Crnoj Gori ide mnogo bolje, Crna Gora je primjerice Republici Hrvatskoj u trajno vlasništvo predala Dom kulture „Josip Marković“ u Donjoj Lastvi, koji je od iznimne važnosti za hrvatsku zajednicu u Crnoj Gori i gdje se nalazi sjedište Hrvatskog nacionalnog vijeća Crne Gore. U Hrvatskoj Crnogorci još nisu dobili takav prostor, te se nalaze skučeni u prostorijama koje (nerijetko) dijele s drugim udrugama ili Vijećima nacionalnih manjina. Predstavnici Nacionalne zajednice Crnogoraca Hrvatske posebno su istaknuli da je za kvalitetan rad crnogorske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj izuzetno važno da dobiju Crnogorski kulturni centar sa pripadajućom bibliotekom. MMO je na svim svojim sjednicama zaključio da se hrvatskoj strani predlaže razmotranje mogućnosti osiguranja financijskih preduvjeta za realizaciju Crnogorskog kulturnog centra sa pripadajućom bibliotekom. Iako nije visoko na listi prioriteta, među općim preporukama MMO-a je i odrednica da se primjenjuju mjere zapošljavanja pripadnika hrvatske, odnosno crnogorske manjine, u tijelima državne uprave, pravosuđu i na lokalnoj razini. Hrvatski Crnogorci su poslanicima Dizdareviću i Nikoliću ukazali i na gorući problem potpunog izostanka zračnog prijevoza na relaciji Zagreb-Podgorica-Zagreb, a posebno je poražavajuće da ne postoji niti organizirani autobusni prijevoz. Kada bi Crnogorci u Hrvatskoj dobili svoj Crnogorski kulturni centar sa pripadajućom bibliotekom, onda bi se lakše riješio i problem da u Hrvatskoj nigdje nema časopisa, novina i knjiga iz Crne Gore.

Crnogorci u Hrvatskoj iznimno su zadovoljni suradnjom sa Savjetom za nacionalne manjine Republike Hrvatske, koji redovito sufinancira većinu aktivnosti iste, kao i njezinih udruga članica. Sredstava bi, dakako, uvijek moglo biti više, jer su potrebe sve veće, ali udruge se na koncu nekako ipak snađu kroz članarine, a posljednjih godina se financijski uključilo (makar simboličnim iznosima) i Ministarstvo dijaspore Crne Gore. U području Vijeća i predstavnika nacionalnih manjina na području Republike Hrvatske, sve ovisi o lokalnim i regionalnim (samo)upravama, no bitno je istaknuti da se oni svi drže Ustavnog zakona o pravima nacionalnih manjina, što je temelj za bilo kakve daljnje korake.

Abaz Dizdarević i Andrija Nikolić nisu bili upoznati sa činjenicom da je između Crne Gore i Hrvatske potpisan bilateralni Sporazum o zaštiti prava hrvatske nacionalne manjine u Crnoj Gori i crnogorske nacionalne manjine u Republici Hrvatskoj, te su vidno znatizeljni sa velikom pažnjom slušali izlaganje Danila Ivezića iz Zagreba. Bojana Radulovića, tajnika Nacionalne zajednice Crnogoraca Hrvatske, zamolili su da im dostavi sve materijale vezane uz MMO i Sporazum, kako bi oboružani ovim novim saznanjima, u Crnoj Gori u svojim krugovima i na Odborima mogli da započnu i ovakve teme, jer nešto se mora promijeniti i krenuti naprijed u pozitivnom smjeru za crnogorsku manjinsku zajednicu u Hrvatskoj.

Nakon razgovora, hrvatski Crnogorci su poslanike proveli kroz zagrebački Crnogorski dom koji je, iako vizualno skučen, prepun važnih odlikovanja i priznanja, te knjiga, grafičkih mapa i časopisa koje je tiskala Nacionalna zajednica Crnogoraca Hrvatske, što je poslanike posebno oduševilo. Snimljena je i zajednička fotografija, nakon čega su se poslanici Skupštine srdačno pozdravili sa svojim domaćinima i uputili na sljedeći po redu sastanak u gradu Zagrebu.

U ZAGREBU OBILJEŽEN "NJEKOŠEV DAN"

Tekst: Bojan Radulović, DACG; Fotografije: DACG

Državni arhiv Crne Gore i Veleposlanstvo Crne Gore u Republici Hrvatskoj organizirali su obilježavanje "Njegoševog dana" u svečanoj dvorani Hrvatskog novinarskog društva, 19.11.2025. Predstavljena je video prezentacija "Veze Crne Gore i Hrvatske tokom revolucije 1848/49", koju je pripremio mr. Vukota Vukotić, arhivski savjetnik u Državnom arhivu Crne Gore.

Ovaj skup okupio je brojne predstavnike kulturnog, naučnog i javnog života Hrvatske i Crne Gore: Stjepan Mesić (bivši predsjednik Republike Hrvatske), Božo Biškupić (bivši ministar kulture Republike Hrvatske), Tomislav Paškvalin (savjetnik predsjednika Republike Hrvatske Zorana Milanovića), Dimitrije Popović (istaknuti crnogorski/hrvatski/svjetski umjetnik). Došli su predstavnici crnogorske nacionalne manjine u Hrvatskoj, diplomatskog kora, državnih institucija Republike Hrvatske i brojna druga imena iz kulturne i akademske zajednice. Događaj u Zagrebu potvrdio je značaj Njegoševog dana kao praznika kulture koji na-

dilazi granice Crne Gore, te još jednom istakao duboke historijske, kulturne i intelektualne veze između Crne Gore i Hrvatske.

Direktor Državnog arhiva Crne Gore Danilo Mrvaljević je nazočnima posebno istaknuo Njegoševu univerzalnost – njegovu misao, riječ i djelo koje prevazilaze granice i epohe, čineći ga ne samo simbolom Crne Gore već i trajnom vrijednošću čitavog svijeta.

Mislilac, vizionar, pjesnik, vladar i vladika crnogorski. Blistavi um koji nam je ostavio mnogo, koji nam je ostavio njegovo sjevremeno, neprolazno djelo. Ali prije svega, koji nam je ostavio Riječ. S jedne strane riječ o slobodi, o pravdi, o crnogorskom dostojanstvu i ponosu, a s druge najdublja promišljanja o životu, čovjeku i njegovoj sudbini, vječitoj borbi dobra i zla, svjetlosti i tame. A obje strane, kazao bih, sabrane u jednu, univerzalnu, metafizičku tačku više Gore Crne. I uprkos svim pogrešnim čitanjima i svim zloupotrebama, političkim i drugim, u različitim epohama i

ideološkim raspravama, Njegoš ostaje iznad – Njegoš je Crna Gora i Crna Gora je Njegoš. Po njemu nas svijet poznaje. Ali pogrešno je i neuko i ljubomorno govoriti da je on samo Crne Gore. Njegoša je nemoguće ukalupiti. On jeste Crne Gore, ali je i Hrvatske i drugih naroda – Njegoš je svijeta. Pretvorio je misao u plamen, vječnu zublju koja nam osvjetljava put – onome koji hoće da vidi, kazao je Mrvaljević.

Njegova ekscelencija Dejan Vuković, ambasador Crne Gore u Republici Hrvatskoj, istaknuo je značaj Petra II Petrovića Njegoša za crnogorsku kulturu i međunarodne veze, naglašavajući njegove kontakte i duboke crnogorsko-hrvatske odnose.

Upravo je Njegoš otmjenošću prefinjenog jezika uzvišeno i vječno ukrasio starovremensku prijestonicu Cetinje, svetu planinu Lovćen i našu domovinu Crnu Goru. Njegoševu državničko vizionarstvo i slobodarski naum, stameno vladarsko žezlo u njegovim rukama priznato i uvaženo, imalo je čudotvornu moć. Plodne su brazde Njegoševih umstovovanja, prijateljavanja, prisnih susreta, državničke korespondence, lične prepiske sa Ljudevitom Gajom, banom Josipom Jelačićem, braćom Mažuranić Ivanom i Antunom, Franom Kararom, Petrom Preradovićem, Ivanom Kukuljevićem, Stankom Vrazom i drugim velikanima, koji u bogatom mozaiku crnogorsko-hrvatskih odnosa, jasno kazuju da su historijske, civilizacijske, kulturološke, tradicionalne uzajamne veze, duboke, slojevite i dostojne visokog poštovanja, naznačio je Vuković.

Potpredsjednica Društva hrvatskih književnika i predsjednica povjerenstva za međunarodne književne veze, dopisna članica Hispanoameričke književne akademije i nekadašnja hrvatska diplomatkinja Željka Lovrenčić naglasila je da suvremeno doba donosi još više mogućnosti za povezivanje književnika i produbljivanje međunarodne suradnje, posebno kada je u pitanju jačanje hrvatsko-crnogorskih kulturnih veza.

Mi koji danas živimo u vrijeme globalne kulture još lakše ostvarujemo književne veze s kolegama iz drugih država; sudjelujemo na pjesničkim festivalima i predstavljajmo knjiga. Mišljenja sam da se narodi ipak međusobno najsnajnije povezuju na taj način i drago mi je da sam kao dopredsjednica Društva hrvatskih književnika i dugogodišnja predsjednica Povjerenstava za književne veze također dala svoj doprinos hrvatsko-crnogorskoj suradnji, kazala je Lovrenčić.

Dodatno, tokom boravka u Zagrebu, upriličeno je svečano potpisivanje Sporazuma o naučnoj i istraživačkoj saradnji između Državnog arhiva Crne Gore i Hrvatskog instituta za povijest. Sporazum predviđa saradnju u oblastima zajedničkih istraživačkih projekata, razmjene istraživačkog i stručnog osoblja, učešća na stručnim i naučnim skupovima, izdavanja naučnih publikacija, kao i razmjene studenata i doktoranata. Sporazum su potpisali direktor Državnog arhiva Crne Gore Danilo Mrvaljević i direktor Hrvatskog instituta za povijest dr. sc. Miroslav Akmadža.

SUSRET S CRNOGORSKIM DIJELOM DELEGACIJE MMO

Tekst i fotografije: Bojan Radulović

Dan prije održavanja sjednice Međuvladinog mješovitog odbora za zaštitu nacionalnih manjina između Republike Hrvatske i Crne Gore (MMO), u nedjelju 14.12.2025., Crnogorski dom u Zagrebu posjetila je većina pripadnika crnogorskog dijela MMO-a. Zbog privatnih obveza izostao je jedino Zvonimir Deković, predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća Crne Gore.

Crnogorsku delegaciju koja je posjetila Crnogorski dom u Zagrebu sačinjavali su:

- Astrit Hoxha, državni tajnik u Ministarstvu ljudskih i manjinskih prava i predsjedavajući crnogorskim dijelom Međuvladinog mješovitog odbora za zaštitu nacionalnih manjina između Republike Hrvatske i Crne Gore;
- Nj. E. Dejan Vuković, veleposlanik Veleposlanstva Crne Gore u Republici Hrvatskoj;
- Sanja Žugić, šefica Kabineta u Ministarstvu ljudskih i manjinskih prava;
- Dušica Stanojević, načelnica Direkcije za upravno postupanje i nadzor u području kulturne baštine u Ravnateljstvu za kulturnu baštinu pri Ministarstvu kulture i medija;
- Milan Perutović, načelnik Direkcije za strance u Ravnateljstvu za upravne poslove, državljanstvo i strance pri Ministarstvu unutarnjih poslova;
- Jelena Ražnatović, I. savjetnica u Veleposlanstvu Crne Gore u Republici Hrvatskoj.
- U Crnogorskom domu goste iz Crne Gore dočekali su:
  - Alija Šukurica, predsjednik Društva Crnogoraca i prijatelja Crne Gore "Montenegro" – Zagreb;
  - Bojan Radulović, predsjednik Vijeća crnogorske nacionalne manjine Grada Zagreba (VCNMGZ), zaposlen kao tajnik Nacionalne zajednice Crnogoraca Hrvatske;
  - Nenad Bogdanović, vijećnik VCNMGZ-a, zaposlen

kao tajnik VCNMGZ-a;

najstariji članovi Društva Crnogoraca i prijatelja Crne Gore "Montenegro" – Zagreb te članovi VCNMGZ-a: Murat Mekić, Branko Klikovac, Viktorija Božičević, Sava Bogdanović.

Pitanja o kojima se raspravlja u sklopu sjednica MMO-a, a koja su od velike važnosti za sve pripadnike crnogorske manjine u Hrvatskoj, u nadležnosti su Nacionalne zajednice Crnogoraca Hrvatske, koja na svojim sjednicama Predsjedništva redovito o tim procesima izvještava sve svoje članice (crnogorske udruge od kojih je sačinjena). Neovisno o tome, na ovom su susretu članovi Društva Crnogoraca i prijatelja Crne Gore "Montenegro" – Zagreb (koji sačinjavaju Vijeće crnogorske nacionalne manjine Grada Zagreba) zamolili da se i njih, sa strane crnogorskog dijela MMO-a, redovito izvještava o procesima koji se tiču provedbe Sporazuma između Republike Hrvatske i Crne Gore o zaštiti prava hrvatske manjine u Crnoj Gori i crnogorske manjine u Republici Hrvatskoj. Član hrvatskog dijela MMO-a, gospodin Danilo Ivezić (danas član Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske te jedan od delegata Skupštine i članova Predsjedništva Nacionalne zajednice Crnogoraca Hrvatske), zbog ranije ugovorenih obveza nije sudjelovao na nedjeljnom susretu, no u ponedjeljak 15. 12. 2025., u Središnjem državnom uredu za Hrvate izvan Republike Hrvatske (Ulica Pavla Šubića 29, Zagreb), redovito je sudjelovao na sjednici MMO-a, gdje je predstavljao sve članove svih udruga koje su članice saveza – Nacionalne zajednice Crnogoraca Hrvatske.

Sjednica MMO-a protekla je u izvrsnoj i radnoj atmosferi. Ovo je nastavak našeg kontinuiranog rada na unaprjeđenju postojećeg stupnja na kojem funkcionira crnogorska zajednica u Hrvatskoj. Postignuti su svi dogovori i uspostavljena je suradnja na svim područjima, a sve ranije Preporuke vladama Crne Gore i Hrvatske (iznesene na ranijim sjednicama MMO-a) usvojene su uz uzajamno poštovanje i u potpunom izostanku bilo kakvog nerazumijevanja ili razmimoilaženja. Sva usvojena rješenja, koja su od velike važnosti za hrvatske

Crnogorce, trebala bi biti konačno i realizirana u 2026. godini, najkasnije do početka 2027. godine, kazao je gospodin Danilo Ivezić u ponedjeljak 15. 12. 2025., nakon sjednice MMO-a.

Astrit Hoxha i ostali suradnici sa crnogorske i sa hrvatske strane sačinjavaju i sudjeluju u radu MMO-a koji je uspostavljen na osnovi Sporazuma između Republike Hrvatske i Crne Gore o zaštiti prava hrvatske manjine u Crnoj Gori i crnogorske manjine u Republici Hrvatskoj, potpisanog 14. 1. 2009. u Zagrebu (Narodne novine – Međunarodni ugovori, broj 9/2009).

Dan poslije susreta u Crnogorskom domu, u ponedjeljak 15. 12. 2025., MMO je održao svoju IV. sjednicu. Hrvatsku delegaciju predvodio je Zvonko Milas, državni tajnik Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske, a crnogorsku delegaciju Astrit Hoxha.

Sjednicu je otvorio g. Zvonko Milas, predsjedavajući hrvatskog dijela MMO-a, riječima: "Izražavam zadovoljstvo što su se ponovno stvorili uvjeti za nastavak rada ovog MMO-a, usmjerenog na dobrobit obiju manjina – hrvatske u Crnoj Gori i crnogorske u Republici Hrvatskoj. Uvjeren sam da će uspješno održavanje ove sjednice dati dodatni doprinos ostvarivanju prava na očuvanje jezika, kulture, tradicije i identiteta, kao i unaprjeđenju statusa i položaja hrvatske i crnogorske manjine, što će zasigurno doprinijeti i unaprjeđenju odnosa između dviju država."

"Rad MMO-a doprinijet će unaprjeđenju položaja cr-

nogorske i hrvatske nacionalne manjine kroz razvoj programa suradnje i realizaciju aktivnosti u područjima obrazovanja, kulture, informiranja, službene uporabe jezika i pisma, kao i jačanja institucionalne podrške manjinskim zajednicama. Nastavak rada MMO-a predstavlja značajan doprinos politikama naših država u području poštovanja i zaštite prava manjina", rekao je Astrit Hoxha, predsjedavajući crnogorskog dijela MMO-a.

MMO se, tijekom rasprave o obostranoj zaštiti manjina – odnosno o aktualnim pitanjima položaja hrvatske i crnogorske manjine koje žive u dvjema državama – suglasio o sljedećem:

1. Sporazum između Republike Hrvatske i Crne Gore o zaštiti prava hrvatske manjine u Crnoj Gori i crnogorske manjine u Republici Hrvatskoj, potpisan 14. siječnja 2009. u Zagrebu, osigurava odgovarajući okvir za zaštitu prava manjinskih zajednica i za poboljšanje njihova položaja.
2. Zakonska regulativa u obje države uglavnom je zadovoljavajuća i u skladu s europskim standardima, no često nije zadovoljavajuća razina njezine primjene.
3. MMO pozdravlja što je hrvatska strana 1. kolovoza 2024. usvojila Operativne programe nacionalnih manjina za razdoblje 2024.–2028., koji bitno doprinose daljnjem poboljšanju manjinskih prava svih nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj, pa tako

i crnogorske nacionalne manjine. Ovo je nastavak kontinuiranog rada na unaprjeđenju postojećeg stupnja zaštite prava nacionalnih manjina, s obzirom na to da su na temelju Programa Vlade Republike Hrvatske Operativni programi nacionalnih manjina za četverogodišnja razdoblja bili usvojeni i 2017. i 2020. godine.

4. MMO pozdravlja hrvatsku stranu zbog pružanja kontinuirane financijske podrške projektima hrvatske nacionalne manjine u Crnoj Gori koji su proglašeni projektima od strateške važnosti za Hrvate izvan Republike Hrvatske, i to projektu Potpora Radiju hrvatske nacionalne manjine – Radiju Dux od 2020. godine i projektu Hrvatski glasnik od 2025. godine.
5. MMO pozdravlja crnogorsku stranu što je Republici Hrvatskoj u trajno vlasništvo predala Dom kulture "Josip Marković" u Donjoj Lastvi, koji je od izuzetne važnosti za hrvatsku zajednicu u Crnoj Gori i gdje se nalazi sjedište Hrvatskog nacionalnog vijeća Crne Gore. Na ovaj se način stvaraju uvjeti za kvalitetan rad predstavničkog tijela hrvatske nacionalne manjine i provedbu različitih aktivnosti hrvatske zajednice.
6. Predstavnici objiju manjina istaknuli su da, uz kvalitetnu suradnju između državnih institucija Republike Hrvatske i Crne Gore, postoji i odlična suradnja između udruga i institucija crnogorske i hrvatske nacionalne manjine.
7. Dogovoreno je da će se sljedeća sjednica MMO-a održati 2026. godine u Crnoj Gori. Nakon rasprave o točkama dnevnog reda, članovi MMO-a suglasili su se da vladama Republike Hrvatske i Crne Gore upute određeni broj preporuka – kako zajedničkih za obje države, tako i preporuka za svaku od država

zasebno.

I. PREPORUKE ZA OBJE STRANE

Opće preporuke

1. MMO pozdravlja postignute uspjehe te predlaže da obje strane dodatno pojačaju napore u poduzimanju još djelotvornijih mjera za zapošljavanje pripadnika hrvatske, odnosno crnogorske nacionalne manjine u tijelima državne uprave, pravosuđu i na lokalnoj razini.
2. MMO podržava aktivnosti na realizaciji zastupljenosti manjina u predstavničkim tijelima u obje države, na svim razinama, u skladu s čl. 9. Sporazuma između Republike Hrvatske i Crne Gore o zaštiti prava hrvatske manjine u Crnoj Gori i crnogorske manjine u Republici Hrvatskoj.
3. MMO preporučuje objema stranama da, u okviru djelatnosti odgovarajućih državnih institucija, razmotre mogućnost uspostave zračnog prijevoza na relaciji Zagreb – Podgorica – Zagreb.

Obrazovanje

4. MMO i nadalje preporučuje objema stranama sustavnu potporu nastavi na materinskom jeziku – hrvatskom u Crnoj Gori i crnogorskom u Republici Hrvatskoj – te poticanje razmjene učenika, studenata i stručnjaka u području obrazovanja.
- 5) MMO preporučuje objema stranama da, na temelju važećeg bilateralnog Memoranduma o razmjeni učenika, studenata i stručnjaka u području obrazovanja, razmotre mogućnost izrade Programa koji definira detalje suradnje ili potiče unaprjeđenje suradnje u tom području.

Kultura

5. MMO predlaže dvjema državama da u okviru redovitih djelatnosti nadležnih državnih institucija podupiru projekte u području zaštite i očuvanja materijalne i nematerijalne kulturne baštine te povijesnih mjesta hrvatske manjine u Crnoj Gori, odnosno crnogorske manjine u Republici Hrvatskoj.

Informiranje

6. MMO i nadalje preporučuje objema stranama da omoguće veću prisutnost manjinskih sadržaja u informativnim emisijama i emisijama iz kulture na javnoj televiziji i radiju – kako u Crnoj Gori, tako i u Republici Hrvatskoj.
- 8) MMO preporučuje objema stranama da razmotre mogućnosti poticanja institucija i gospodarskih subjekata kako bi se, uz poštovanje svih tržišnih

zakona, u slobodnoj prodaji ponudili časopisi, novine i knjige iz jedne države u drugoj.

II. PREPORUKE HRVATSKOJ STRANI

Obrazovanje

1. MMO i nadalje preporučuje održavanje nastave crnogorskog jezika i kulture za pripadnike crnogorske nacionalne manjine po modelu C te pozdravlja hrvatsku stranu što je osigurala financijska sredstva za održavanje zimske/ljetne škole učenja crnogorskog jezika. MMO preporučuje Koordinaciji vijeća crnogorske nacionalne manjine na području Republike Hrvatske i Vijeću crnogorske nacionalne manjine Grada Zagreba da daju doprinos potreban za provedbu navedenih aktivnosti.

Kultura

1. MMO pozdravlja dosadašnje aktivnosti hrvatske strane oko financijske potpore izdavanju knjiga na crnogorskom jeziku i preporučuje daljnje financiranje kulturnih programa i projekata Dana crnogorske kulture u Republici Hrvatskoj te djelatnosti u okviru ostvarivanja kulturne autonomije.
2. MMO i nadalje predlaže hrvatskoj strani da razmotri mogućnost osiguravanja preduvjeta za realizaciju crnogorskog odjeljka u postojećim knjižnicama u Republici Hrvatskoj.
3. MMO i nadalje predlaže hrvatskoj strani da osigura prostor crnogorskoj nacionalnoj zajednici u Republici Hrvatskoj u sklopu kojeg bi funkcionirao i Crnogorski kulturni centar. MMO predlaže da hrvatska i crnogorska strana razmotre mogućnosti sustavnog i institucionalnog financiranja Crnogorskog kulturnog centra.

Informiranje

1. MMO pozdravlja izdvajanje financijskih sredstava putem Savjeta za nacionalne manjine medijima na crnogorskom jeziku, u suradnji s predstavnicima crnogorske nacionalne manjine, te predlaže hrvatskoj strani da i ubuduće osigurava nužna financijska sredstva za izlaženje medija crnogorske nacionalne manjine.

III. PREPORUKE CRNOGORSKOJ STRANI

Opće preporuke

1. MMO i nadalje predlaže crnogorskoj strani nastavak povrata imovine fizičkim osobama – pripadnicima hrvatske manjine – i institucijama manjinskih zajednica, kao i povrat crkvene imovine.

Obrazovanje

1. MMO pozdravlja što Ministarstvo znanosti, obrazovanja i mladih Republike Hrvatske kontinuirano, od 2002. godine, na mandat od četiri godine u Crnu Goru upućuje učitelja/učiteljicu hrvatskog jezika. MMO predlaže crnogorskoj strani da i nadalje osigurava primjeren prostor i materijalne uvjete za daljnje održavanje nastave hrvatskog jezika i kulture koju izvodi učitelj/učiteljica upućen/a iz Republike Hrvatske, te financiranje zimske/ljetne škole učenja hrvatskog jezika u suradnji s hrvatskom manjinskom zajednicom.

Kultura

2. MMO i nadalje predlaže nastavak financiranja manjinskih udruga koje su nositelji kulturne autonomije hrvatske manjine u Crnoj Gori, kao i financiranje kulturnih programa, projekata i djelatnosti.
3. MMO i nadalje predlaže crnogorskoj strani da razmotri mogućnost osnivanja odgovarajuće institucije za proučavanje povijesti i kulture Hrvata u Crnoj Gori.
4. MMO predlaže crnogorskoj strani da razmotri mogućnost osiguravanja odgovarajućeg prostora, odnosno ureda, za potrebe rada Matice hrvatske u Crnoj Gori.

Informiranje

5. MMO predlaže da crnogorska strana i ubuduće, sukladno institucionalnoj zaštiti prava na informiranje manjinskih naroda, osigurava nužna financijska sredstva za izlaženje medija hrvatske nacionalne manjine.
6. MMO predlaže da crnogorska strana istraži mogućnosti sustavnog i institucionalnog financiranja Radija Dux.

KULTURNO STVARALAŠTVO NACIONALNIH MANJINA ODRŽANO NAKON 17 GODINA

Tekst: Bojan Radulović, Savjet za nacionalne manjine;
Fotografije: Savjet za nacionalne manjine, Jitka Syrinek

U koncertnoj dvorani Vatroslav Lisinski 30. 11. 2025. održana je manifestacija "Kulturno stvaralaštvo nacionalnih manjina", na kojoj su se nošnjama, pjesmom i plesom predstavile udruge nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj, čije programe sufinancira Savjet za nacionalne manjine Republike Hrvatske. Zemlja partner manifestacije ove je godine bila Ukrajina.

Uvodnom dijelu programa govorili su visoki gosti i uzvanici, među kojima se ističu predsjednik Vlade RH Andrej Plenković i veleposlanik Ukrajine u RH Vasylj Kyrylyč, a ispred organizatora govorio je predsjednik Savjeta za nacionalne manjine RH Tibor Varga, koji se zahvalio Vladi Republike Hrvatske na

konstantnoj financijskoj i političkoj potpori radu i aktivnostima Savjeta te je izrazio nadu u nastavak ovako velike potpore i međusobnog razumijevanja. Istaknuo je kako ljubav prema domovini u miru i sudjelovanje u obrani Republike Hrvatske tijekom Domovinskog rata trajno povezuju pripadnike nacionalnih manjina s većinskim narodom.

Predsjednik Vlade RH Andrej Plenković u svom je govoru ponovio kako sve vlade koje on vodi aktivno surađuju sa zastupnicima nacionalnih manjina putem Operativnog programa Vlade Republike Hrvatske za nacionalne manjine te cijelo vrijeme aktivno potiču sve forme kulturne autonomije nacionalnih manjina u Republici Hrvatskoj. Posebno se zahvalio Savjetu

za nacionalne manjine na ponovnoj organizaciji ove manifestacije. Osim predsjednika Vlade, manifestaciji su nazočili i potpredsjednik Vlade Davor Božinović, ministrica kulture i medija Nina Obuljen Koržinek, ministar obrazovanja i mladih Radovan Fuchs, izaslanica predsjednika Hrvatskog sabora, zastupnica Vesna Bedeković, te Taras Kuchma, gradonačelnik Drohobyča. Manifestaciji su nazočili i brojni veleposlanici akreditirani u Zagrebu, predstavnici Katoličke crkve, Srpske pravoslavne crkve te Židovske zajednice Bet Israel, kao i brojni visoki državni i lokalni dužnosnici, bivši predsjednik Savjeta za nacionalne manjine Aleksandar Tolnauer, članovi Savjeta za nacionalne manjine te čelnici manjinskih udruga i vijeća.

Hrvatsku je predstavljao Hrvatski narodni ansambl LADO, a zemlju partnera – Ukrajinu – Zasluženi prikarpatski ansambl pjesme i plesa Ukrajine "Verkhovyna". Nastupilo je i 16 skupina kulturnog amaterizma nacionalnih manjina iz Republike Hrvatske:

- Albansko kulturno društvo u Hrvatskoj "Shkëndija"
- Bošnjačko kulturno-umjetničko društvo "Sevdah" Zagreb
- Društvo perojskih Crnogoraca "Peroj 1657"
- Češka beseda Daruvar
- Udruga za njegovanje običaja Mađara "Korogy" iz Koroda
- Makedonsko kulturno društvo "Braća Miladinovci"

Osijek

- Udruga Nijemaca i Austrijanaca "Sirač"
- Poljska kulturna udruga "Mikolaj Kopernik"
- Romski resursni centar "Darda"
- Savez Rusina Republike Hrvatske
- Matica Slovačka - Matica slovenska "Kukučin-Kuntarić" Jakšić
- Slovenski dom - Kulturno prosvjetno društvo "Bazovica"
- Srpsko kulturno društvo "Prosvjeta"
- Unione Italiana - Comunita' degli Italiani Dignano
- Ukrajinska zajednica Republike Hrvatske
- Židovska vjerska zajednica "Bet Israel" u Hrvatskoj.

"DEVASTIRANI PEJSAŽI" LJUBOMIRA RADOVANČEVIĆA

Tekst: Bojan Radulović; Fotografije: Bojan Radulović, Jitka Syrinek

U sastavu svoje programske odrednice "Izložbe u Crnogorskom domu", Društvo Crnogoraca i prijatelja Crne Gore "Montenegro" Zagreb realiziralo je 3.12.2025. svoju posljednju ovogodišnju aktivnost ove vrste, izložbu Ljubomira Radovančevića, amaterskog slikara, neuropsihijatra i psihoterapeuta, te stalnog sudskog vještaka za medicinu i psihijatriju.

Izložba "Devastirani pejsaži" postavljena je i otvorena u zagrebačkom Crnogorskom domu (Trnjanska cesta 35), uz financijsku potporu iz Državnog proračuna Republike Hrvatske putem Savjeta za nacionalne manjine Republike Hrvatske. Na otvaranju su govorili Alija Šukurica (predsjednik Društva Crnogoraca i prijatelja Crne Gore "Montenegro" Zagreb), te autor Ljubomir Radovančević. Predsjednik Šukurica svim nazočnima zaželio je dobrodošlicu, te je srdačno pozdravio i predstavio autora izložbe, amaterskog slikara Radovančevića.

Otvaranje su svojim prisustvom uveličale gospođa Ane-

sa Ramović, III. sekretarka Veleposlanstva Crne Gore u Republici Hrvatskoj, te gošće iz Podgorice gospođa Vesna Labudović i gospođa Nevenka Pavličić.

Dr. Prim. dr. sc. Ljubomir Radovančević rođen je 1941. godine u Osijeku. Slika, kaže "oduvijek", a u svom obraćanju najprije se osvrnuo na svoj rani život, te put koji ga je vodio prema slikarstvu. Kazao je da je u djetinjstvu, i u formativnim godinama prije upisivanja srednje škole i fakulteta, bio uvjeren da će postati umjetnik. No, negdje u to isto vrijeme ga je rođak, koji se bavio ginekologijom, toliko zaintrigirao za medicinu, da je na koncu ona potpuno preuzela i odredila njegov životni put. Tijekom radnog vijeka proslavio se radom u području neuropsihijatrije i psihoterapije – ali se istovremeno slikarstvom i ostalim umjetničkim aktivnostima kojima izražava svoju kreativnost, nastavio baviti sve do danas. U štafelajno slikarstvo i tehnologiju uvela ga je Nada Pivac, kasnije profesorica Likovne akademije u Sarajevu, a slikarstvo je učio od

Olje Ivanjicki, Jovana Gojkovića, Dimitrija Popovića, Vilima Svećnjaka, Dubravke Babić, Miloša Popovića, Saše Forenbahera i dr. U kiparske tehnike uveli su ga Vera Dajh Kralj, Ante Despot, Nikola Pečko, Nedjeljko Mader i dr. Na studijskim putovanjima diljem Europe i Kine pronalazi različite motive i inspiracije. Gost je mnogih uglednih likovnih kolonija. Izlagao je na dvjestotinjak samostalnih i kolektivnih izložbi u domovini i inozemstvu. Izlagao je s Ferdinandom Kulmerom, Dubravkom Babić, te drugim umjetnicima na mnogima humanitarnim izložbama. Dobitnik je medalje Bologna, te niza nagrada, diploma, priznanja i zahvalnica. Slike mu se nalaze u privatnim zbirka na tri kontinenta. Slika u raznim tehnikama, mahom u fazama i ciklusima ponajviše prirodu, pejzaže, vedute, portrete i aktove. O njegovom slikarstvu su se izrazili: Matko Peić, Boro Pavlović, Branislav Glumac, Duško Malešević, Antun babić, Sanja Lazarević, Predrag Goll, Branko, Pražić, Miro Vuco, Zlatko Kauzlarčić, Josip Roca.

Teško je govoriti o vlastitim slikama, što nisam nikad činio, ali sam zamoljen od strane Društva Crnogoraca i prijatelja Crne Gore "Montenegro" Zagreb, koje mi je omogućilo izložbu, na čemu sam izuzetno zahvalan. Sama tematika ruralno-urbanih devastacija diktirala je oskudan spektar boja, ali inače sam sklon bogatstvu kolorita. Dvije trećine slika sa sadržajima pustošenja sam i eliminirao zbog ograničenog prostora, ali i u preostalim dominiraju tmurni ugodaji, koji, kako u kome gledatelju, po njegovom izboru izazivaju unutrašnje emocionalne doživljaje. Umjetnost je carstvo slobode, za razliku od carstva nužnosti (Marx), ali zbog određene motivistike nije se moglo dati mnogo maha različitostima. Slike su nastajale u dužem periodu, sjećanja su već izbljedjela, prizori su to koji nestaju, jer neumoljivi Kronos lije stalno vodu iz svog vrča.

Tempus fugit u heraklitovskom smislu, ali nešto i ostaje. Neka svjedočenja ne mogu nestati, važno je da ostane zabilješka uzaludnog razaranja - ne ponovilo se! Često mi se bude osjećaji nepotrebnih destrukcija, prirode i umjetnih vrijednosti unazađujući nekadašnje ljepote. Siromaštvo palete vezano je za predloške, a skromnost izložaka ne zahtijeva pažnju poznavatelja, rekao je na otvaranju Radovančević.

Osim štafelajnog slikanja, Radovančević se bavi i ilustriranjem knjiga i časopisa, objavljuje eseje, haiku poeziju, piše predgovore za knjige, likovnu i književnu kritiku. Posebno je važno istaknuti da je 1980. godine magistrirao kao likovni psihoterapeut temom: "Likovni radovi psihički bolesne djece", čime je spojio svoje tri ljubavi – umjetnost, medicinu i ljubav prema djeci. Sudjelovao je na brojnim kongresima, simpozijima, znanstvenim skupovima, tribinama i javnim manifestacijama. Psihopatologiju umjetnosti i bolesti velikih likovnih stvaratelja predaje na Edukacijsko-rehabilitacijskom fakultetu na Katedri za kronične bolesti, motoričke poremećaje i art terapije. Kao član INSEA (Međunarodni institut za edukaciju u umjetnosti), utemeljitelj je i osnivač Jugoslavenskog centra za likovnu terapiju, te je od samog osnutka Hrvatskog vizualno-likovnog društva, dopredsjednik istog.

OD ZAGREBA DO BARA: KULTURNI MOST

Tekst i fotografije: Alija Šukurica

Predsjednik Društva Montenegro Zagreb Alija Šukurica i tajnik Vijeća Crnogoraca grada Zagreba Nenad Bogdanović pozvani su u Bar da sudjeluju na svečanoj skupštini povodom dana Opštine Bar. Poziv je došao od predsjednika Opštine Bar, gospodina Dušana Raičevića, i od rukovodstva KUD-a Jedinstvo iz Bara, koji su svojim nastupom uveličali Lučindanske susrete 2025. u Zagrebu.

Nakon dolaska u Bar, pripremili smo se za program i svečanu večeru kod predsjednika Opštine Bar, gospodina Raičevića.

Drugoga dana održan je prijem u Skupštini Opštine, gdje je Alija Šukurica, u ime Društva "Montenegro", poklonio predsjedniku Opštine Bar mapu akademskog slikara Dimitrija Popovića.

Nastavak događaja bilo je polaganje vijenaca na spome-

nik palim borcima, umjetnički program, sudjelovanje na svečanoj sjednici i, za kraj, posjeta Virpazaru.

Tijekom boravka bilo je niz susreta i sastanaka, na kojima smo prezentirali naše programe i dogovarali nove saradnje.

Dogovoreno je da tijekom ljetnjeg perioda Pjevački zbor "Montenegro" Zagreb nastupi u Baru.

Posjetili smo i Stari grad Bar, čija je istorija izvore iz svakog kamena, najstariju maslinu na Mediteranu i Muzej masline.

Otišli smo i do Podgorice, u posjetu Marinku Pavičeviću, pjesniku, kantautoru, pjevaču tuge, radosti i bola.

Tijekom boravka kod gospodina Pavičevića dogovorena je promocija njegove zbirke pjesama u Zagrebu.

Predsjednik Društva Alija Šukurica dao je intervju za Radio Bar, čiji smo, pozvani od strane direktora radija i predsjednika Matice crnogorske, g. Ivana Jovovića, otvorili neka nova polja i ideje za saradnju.

Za kraj, posjetili smo Ambasadu Hrvatske u Crnoj Gori, na poziv Nj. E. Veselka Grubišića, ambasadora Hrvatske u Crnoj Gori, i suradnika, te smo se u ugodnom razgovoru dotakli situacije i problema sa kojima se srećemo.

CRNOGORSKO VEČE U SPLITU

Tekst i fotografije: Milica Radojičić-Mikulčić

Zajednica Crnogoraca Split i Vijeće crnogorske nacionalne manjine grada Splita su 18. 10. priredili svoju tradicionalnu manifestaciju "Crnogorsko veče", događaj koji je i ove godine okupio brojne goste, prijatelje i predstavnike crnogorskih udruga iz cijele Hrvatske. Svojim prisustvom manifestaciju su uveličali članovi svih crnogorskih organizacija u Hrvatskoj, čime je potvrđeno snažno jedinstvo crnogorske zajednice.

Skupu su prisustvovali i predstavnici drugih nacionalnih manjina, kao i predstavnici Grada Splita i Splitsko-dalmatinske županije. Posebnu čast domaćinima ukazao je ambasador Crne Gore u Hrvatskoj, njegova ekscelencija Dejan Vuković, svojim prisustvom naglasivši važnost kulturnog okupljanja Crnogoraca

izvan domovine.

Program je vodila prepoznatljiva i omiljena radijska voditeljica Radija Dalmacija, ****Edita Lučić-Jelić****, dajući manifestaciji svečani, topao i profesionalan ton.

Umjetnički dio večeri donio je bogatstvo crnogorske muzike i tradicije. Nastupili su zborovi "Crnogorska zore" Zajednice Crnogoraca Split, i "Montenegri" Nacionalne zajednice Crnogoraca Rijeke, koji su svojim izvedbama oživjeli duh zavičaja i pobudili emocije prisutnih.

Snažnu vezu s tradicijom dodatno su naglasili otac i ćerka, Milica i Rajko Radović. Kroz Milicine nadahnute recitacije i Rajkove moćne guslarske tonove, publici je prenesena srž crnogorskog duhovnog i usmenog nasljeđa — ono što čuva identitet, istoriju i ponos.

Iako najavljeni gost, umjetnik Momčilo Zeković Zeko, nije mogao prisustvovati zbog bolesti, prikazana su dva njegova video spota, što je publika dočekala s velikom simpatijom i toplinom.

Poseban aplauz i oduševljenje izazvala je Jadranka Barjaktarović, jedna od najpoznatijih i najomiljenijih crnogorskih pjevačica. Svojim moćnim glasom, prepoznatljivom interpretacijom i scenskom toplinom unijela je u dvoranu atmosferu domaćinskog, gotovo porodičnog okupljanja. Njen nastup je, kao i uvijek, nadahnuo publiku i podsjetio je na snagu crnogorske pjesme i emocije koju ona nosi.

Manifestacija je završila u duhu zajedništva, radosti i ponosa, potvrđujući još jednom vrednovanje, njegovanje i prenošenje crnogorske kulture među iseljenicima u Hrvatskoj.

Uredništvo Crnogorskog glasnika upućuje iskrenu ispriku organizatorima Zajednici Crnogoraca Split i Vijeću crnogorske nacionalne manjine grada Splita zbog nenamjernog propusta, jer izvještaj o ovom važnom i lijepom događaju nije objavljen u prethodnom broju.

PREDSTAVA "POTONJA URA NJEGOŠEVA" U SPLITU

Tekst i fotografije: Milica Radojičić-Mikulić

U subotu, 17. novembra u 18 časova, na sceni Gradskog kazališta lutaka u Splitu izvedena je monodrama "Potonja ura Njegoševa", povodom obilježavanja Njegoševog dana – državnog praznika kulture Crne Gore.

Dan crnogorske kulture vezan je za datum rođenja Petra II Petrovića Njegoša, 13. novembar, pa je taj datum u Crnoj Gori zvanično praznik posvećen kulturnom stvaralaštvu i baštini. Njegošev lik i djelo, kao temelj duhovnosti i identiteta Crne Gore, nadahnjuju brojne generacije, a ova predstava već četiri decenije živi na pozornicama širom Crne Gore i svijeta.

Izuzetni umjetnički dar Slobodana Marunovića i njegovo glumačko umijeće ponovo su oživjeli snažnu poetiku i državničku veličinu crnogorskog vladike i pjesnika. Monodrama je izvedena uz veliko interesovanje publike i snažne emocije, koje su pratile svaku izgovorenu riječ.

Predstavi su prisustvovali članovi Zajednice Crnogoraca, kao i predstavnici nacionalnih manjina, koji su svojim prisustvom doprinijeli svečanom karakteru ovog kulturnog događaja. Nakon izvođenja upriličen je domjenak, organizovan u prostoru Zajednice Crnogoraca.

Obilježavanje crnogorskog praznika kulture u Splitu realizovano je uz podršku Grada Splita i Savjeta za nacionalne manjine, čime je još jednom potvrđena važnost njegovanja kulturnog identiteta i međunarodne saradnje.

Ova svečanost predstavlja snažan most između zajednica, podsjećajući da kultura ostaje jedno od najmoćnijih polja povezivanja ljudi i očuvanja tradicije.

"RANO OTKRIVENO, USPJEŠNO IZLIJEČENO" U GRADU SPLITU

Tekst i fotografije: Ana Radović Kapor

U organizaciji Vijeća crnogorske nacionalne manjine u Gradu Splitu, u četvrtak, 27. studenog, u knjižnici Dalmatina održan je značajan i emotivan događaj pod nazivom "Rano otkriveno, uspješno izliječeno", na kojem su sudjelovale hrvatska udruga Caspera i crnogorska udruga Lantana, koje se bave pružanjem podrške ženama oboljelim od karcinoma.

U sklopu programa prikazan je kratki dokumentarni film koji je izradila Udruga Lantana iz Podgorice, a nakon projekcije uslijedio je razgovor s predstavnicama udruga. U ime udruge Lantana govorile su predsjednica Sanja Jušković i članica Mirela Tomić, dok su iz splitske udruge Caspera svoja iskustva i rad predstavile predsjednica Sonja Grgat i potpredsjednica Marina Zečić.

Događaju su prisustvovala i članice udruge Lantana Katarina Mujović i Snežana Vulić, koje su sudjelovale u susretu s publikom. Razgovor je vodila novinarka

Slobodne Dalmacije Mia Uzinić.

Događaj je okupio brojne posjetitelje koji su imali priliku čuti osobna svjedočanstva, informirati se o važnosti preventivnih pregleda te poslati snažnu poruku solidarnosti i zajedništva.

XIV KULTURNO STVARALAŠTVO NACIONALNIH MANJINA GRADA SPLITA

Tekst i fotografije: Dušica Mijušković Malada

U Splitu je 10. prosinca svečano obilježena tradicionalna manifestacija XIV Kulturno stvaralaštvo nacionalnih manjina grada Splita, kojom se svake godine obilježavaju Međunarodni dan ljudskih prava i Dan koordinacije vijeća nacionalnih manjina.

Program je započeo koncertom u Hrvatskom domu, na kojem su se predstavnici svih nacionalnih manjina predstavili bogatim kulturno-umjetničkim stvaralaštvom, potvrđujući multikulturalni duh grada Splita. U ime Zajednice Crnogoraca Split nastupio je zbor "Crnogorske zore", koji je pod dirigentskom palicom nove voditeljice, profesorice Helene Šuper, izveo tri pjesme i bio srdačno pozdravljen od strane publike. Poseban umjetnički doprinos večeri dala je pjesnikinja Ljubica Katić, članica Zajednice, recitirajući svoje autorske pjesme.

U sklopu obilježavanja, 13. prosinca upriličena je i svečana večera u restoranu *Bohero*, kojoj su prisustvo-

vali predstavnici Grada Splita i Splitsko-dalmatinske županije, predstavnici nacionalnih manjina koje djeluju u Splitu, kao i članovi Vijeća crnogorske nacionalne manjine grada Splita i Zajednice Crnogoraca Split.

Ova manifestacija još je jednom potvrdila važnost međusobnog uvažavanja, očuvanja identiteta i kulturne raznolikosti kao temelja suživota i bogatstva lokalne zajednice.

PJESNIČKO VEČE LJUBICE PEROVIĆ-KATIĆ

Tekst i fotografije: Ana Radović Kapor

U organizaciji Vijeća crnogorske nacionalne manjine Grada Splita, u četvrtak, 18. prosinca 2025. godine, u prostoru Knjižnice Dalmatina u Splitu, održano je samostalno pjesničko veče Ljubice Perović-Katić pod nazivom "Zagrljeni stihovima".

Ljubica Perović-Katić je pjesnikinja, ali i aktivna članica Zajednice Crnogoraca Split, koja svojim stihovima redovito upotpunjuje brojna kulturna i društvena događanja Zajednice i Vijeća, dajući im poseban emotivni i umjetnički pečat. Ujedno je i dobitnica brojnih međunarodnih priznanja za svoje književno stvaralaštvo, čime njezin rad nadilazi lokalne okvire i potvrđuje se na međunarodnoj kulturnoj sceni.

Brojna publika, uključujući splitske umjetnike i pisce,

imala je priliku uživati u večeri poezije ispunjenoj emocijama, intimom i snažnim porukama, inspiriranim autoričnim zbkama poezije "Između bola i ljubavi" i "Tebe, a sebi", koje su tom prilikom predstavljene.

Stihove je interpretirala Vanja Dulčić, dok je glazbeni ugođaj na gitari upotpunio kantautor Mario Dulčić. Program je moderirala prof. Ljiljana Jerončić, koja je večer vodila u toploj i nadahnutoj atmosferi, približavajući publici stvaralaštvo autorice.

Pjesničko veče proteklo je u znaku bliskosti, umjetnosti i riječi koje povezuju, a događaj je još jednom potvrdio važnu ulogu Vijeća crnogorske nacionalne manjine u njegovanju kulturnog izraza i promicanju književnog stvaralaštva.

PROSLAVA NOVE GODINE OBILJEŽENA POEZIJOM I DRUŽENJEM

Tekst i fotografije: Milica Radojičić-Mikulić

U prostoru Zajednice Crnogoraca u Splitu 23. decembra održana je svečanost za članove i prijatelje Zajednice, koja je protekla u znaku druženja, kulture i njegovanja identiteta. Događaj je, po tradiciji, nazvan "Oproštaj od stare godine".

Organizovan je zajednički u okviru Zajednice Crnogoraca Split, Vijeća crnogorske nacionalne manjine Grada Splita, kao i predstavnika u Splitsko-dalmatinskoj županiji, čime je potvrđena dobra saradnja unutar crnogorske zajednice na području grada i županije.

Na početku druženja prisutnima su se obratile predsjednica Zajednice Crnogoraca Split Milica Radojičić Mikulić i predsjednica Vijeća crnogorske nacionalne manjine Grada Splita Ana Radović Kapor. U ime predstavnika u županiji, okupljene je pozdravio i predstavnik

Crnogoraca u županiji, gospodin Miroljub Starčević. U svojim govorima istakli su značaj zajedništva, kulturnog djelovanja i očuvanja crnogorskog identiteta u multikulturalnoj sredini kakva je Split.

Program je nastavljen umjetničkim dijelom večeri, u kojem je poseban akcenat bio na poetskim interpretacijama. Stihove su kazivali članovi Zajednice: Zdenka Brcanović, Zlatka Franković, Ljubica Katić i Slobodan Mračević, koji su svojim nastupima unijeli svečan ton i podsjetili na važnost poezije u očuvanju jezika, tradicije i kulturnog nasljeđa.

Skupu su, osim članova Zajednice Crnogoraca, prisustvovali i predstavnici drugih nacionalnih manjina. Kao i na prethodnim događajima, svojom prisutnošću potvrdili su bliske odnose, prijateljstvo i saradnju koje manjinske zajednice u Splitu njeguju dugi niz godina.

Svečanost je završena neformalnim druženjem u prostoru Zajednice, uz razmjenu utisaka i najave budućih aktivnosti. Događaj je još jednom pokazao da ova-kvi susreti imaju važnu ulogu u jačanju zajedništva i očuvanju kulturnog identiteta crnogorske nacionalne manjine u Splitu.

PISCI DEN DOLARD I HENRIK ANGEL PREDSTAVLJENI U ISTRI

Tekst i fotografije: Ružica Mitrović Maurović

Kako su jedan most i skije Nizozemca i Norvežanina zauvijek vezali za Crnu Goru

Kada je početkom pedesetih godina prošlog stoljeća Cornelis Johannes George Spoelstra jr. (1901.–1994.), nizozemski novinar, fotograf, pjesnik i pisac poznat pod pseudonimom A. Den Dolard, u radnoj posjeti radi objave turističkog vodiča, na svom putšestviju Jugoslavijom stigao do Crne Gore i mosta na Tari, zastao je opčinjen slikovito surovom, brdovitom zemljom, gorštackim narodom i legendom o hrabrom inženjeru Lazaru Jaukoviću te prelijepom mostu u čijoj je izgradnji, a potom i rušenju, inženjer sudjelovao.

A upravo priča o tada najvećem i jednom od najljepših mostova u Evropi, građenom od 1937. do 1940. godine, i legenda o podvigu i hrabrosti mladog inženjera koji je sudjelovao u njegovu projektiranju i izgradnji, a koji je, samo dvije godine nakon otvaranja i puštanja u promet, po odluci Vrhovnog štaba jugoslavenskih partizanskih snaga, radi sprječavanja prodora okupatora – fašističke vojske – u Crnu Goru, s grupom partizana bio primoran onesposobiti i srušiti 6. maja 1942. godine, te je to tri mjeseca kasnije platio životom, podloga su Dolardove knjige "Zemlja iza božjih leđa".

Oda crnogorskom narodu, priča o gorštacima, o poje-

dincima koji su voljeli slobodu više nego svoj život, u izvorniku pod naslovom "Het land achter Gods rug", objavljena je 1956. godine, bila je dio školske literature, prevedena na engleski jezik, a sedamdesetih godina 20. stoljeća bila je jedna od najčitanijih knjiga u Nizozemskoj i Engleskoj.

Den Dolard, istraživač radoznalog i pustolovnog duha, koji je sebe nazivao lutalicom, a ne putnikom, jer "putnici su površni promatrači koji nemaju osjećaj za kulturu naroda koje posjećuju", svoje je osjećaje, povezanost i fasciniranost malom, brdovitim balkanskom zemljom iskazao poetično zapisavši: "Postoji više Crnih Gora nego što svijet zna. Postoji raskošna morska obala, s plažama i stjenovitim rtovima, sa smokvama i kiparisima, šarolika kao turski pojas. Postoji divan plavi pehar, pjenušav zaliv Boke kotorske, sa svojim svećanim manastirima na otocima i kapetanskim kućama rasutim obalom, nalik na dvorce... Ali, postoji i skamenjeno more, zatalasano od Lovćena preko Cetinja, do granice s Hercegovinom. Legendarna Crna Gora. Ali, postoji i jedan drugi kraj, koji malo tko poznaje, postoji zemlja iza božjih leđa, kako je zovu sami Crnogorci, zapuštena, siromašna, zaboravljena... Prostrana visoravan pašnjaka prošarana velikim bijelim kamenjem. Snijeg, ako zakasni, padne u novembru i otopi se u aprilu ako

proljeće porani. Pa opet nigdje ovce nemaju tako teška runa, nigdje vidici nisu tako uzbudljivo daleki i plavi, i nigdje brzaci nisu tako bogati pastrmkom kao na ovoj goljoj visoravni, na sjeveru od Nikšića..." – doista opijajuće impresivno svjedočenje stranca pristiglog iz bogate zapadne zemlje.

Prvi prijevod knjige "Zemlja iza božjih leđa" s engleskog objavljen je davne 1961. godine. Da ne dođe do zaborava na ovo vrijedno djelo, NVO "Crnogorski međunarodni institut za štampu" 2021. godine izdao je i objavio drugi, ali istovremeno i prvi prijevod s originalnog norveškog jezika na crnogorski jezik, prevoditeljice Jelice Novaković Lopušine, naglasila je urednica izdanja, ujedno i direktorica Instituta, Radmila Perović, na književnoj večeri organiziranoj od strane Društva Crnogoraca i prijatelja Crne Gore "Bujština" Umag, priređenoj u umaškoj Gradskoj knjižnici u studenom ove godine. Razgovor o slavnim piscima te je večeri moderirao ravnatelj knjižnice, profesor Neven Ušumović.

Direktorica Instituta i urednica Radmila Perović svoju je profesionalnu karijeru započela kao profesorica ruskog jezika, potom novinarka "Politike" i "NIN-a", da bi nakon dužeg boravka u Evropi svoju ljubav i posvećenost prema rukopisima kojima se predstavlja

Crna Gora, njezina herojska povijest, prirodne ljepote, ljudi i običaji viđeni očima stranaca, nastavila kroz rad i izdavaštvo Crnogorskog međunarodnog instituta za štampu iz Nikšića.

Upravo zahvaljujući gostovanju gospođe Perović istarska čitalačka publika u Umagu, Peroju i Puli imala je priliku upoznati se s radom i vrijednim izdanjima Instituta, koji se bavi objavljivanjem knjiga koje promoviraju Crnu Goru i njezinu kulturu, naglašavajući ljepote i tradiciju Crne Gore s naglaskom na dva istaknuta pisca i književnika: Nizozemca A. Den Dolarda i Norvežanina Henrika Angela.

O boravku i rukopisima o Crnoj Gori slavnog norveškog pisca i misionara skijaškog sporta, kapetana Henrika Angela, Radmila Perović saznala je na svom putovanju u Norvešku 2001. godine.

Henrik Angel, vojnički kapetan iz Norveške, bio je oficir, pisac i predavač, povjesničar i kartograf, poliglot i ljevičar, tijekom 1880-ih najslavniji sportaš Norveške. Dvapat je boravio u Crnoj Gori, 1893. i 1914. godine, s ciljem širenja ljubavi prema skijaškom sportu, kao i upoznavanja crnogorskog naroda, koji je u svojoj borbi za nacionalno oslobođenje i norveškom narodu poslužio kao uzor za osamostaljenje od Švedske. Putovanja i boravak u Crnoj Gori bili su mu inspiracija za nekoliko knjiga: "Kroz Crnu Goru na skijama" (1895), "Sinovi crnih planina" (1896), "Herojski narod, priče iz Crne Gore" (1902), koja je preuređeno izdanje prethodne

dvije knjige.

Priča kaže da se, kad se davne 1893. sjurio niz padine Lovćena prema Cetinju na skijama koje je tada sasvim slučajno ponio sa sobom, u "Glasu Crnogoraca" pojavio komentar: "Ima nekoliko dana da se bavi u našoj sredini gospodin Henrik Angel, vojnički kapetan iz Norveške. Došao je iz Kotora na ližama kojima se u Norveškoj ide ili, bolje reći, leti po snijegu. To su metar i po dugi drveni poplati kojima se može i po najvećem snijegu i uz brdo oditi."

Impresioniran Angelovim skijaškim umijećem, knjaz Nikola naručio je nekoliko pari skija iz Beča za svoju obitelj i oficire, a norveškom kapetanu naložio da 1893. godine na Cetinju osnuje prvu školu skijanja u Crnoj Gori.

Po povratku u domovinu gospođa Perović, oduševljena Angelovim tekstovima, krenula je u njihovo izdavanje i promociju. Uz pomoć prevoditeljice s norveškog na crnogorski jezik Jelene Vičentić nastala su vrijedna izdanja Angelovih knjiga.

"Treba reći da je preko Henrika Angela Crna Gora tada postala zemlja koju je većina ljudi mogla naći na karti i nešto o njoj reći. To je bio temelj bliskih spona koje su se kasnije razvile između Norveške i Crne Gore", rekla nam je Radmila Perović. Prezentacija je završena dokumentarnim filmom o kapetanu Angelu, koji je dijelom sniman i u Crnoj Gori.

U ISTRI PREDSTAVLJENA ANTOLOGIJA CRNOGORSKE NARODNE PROZE

Tekst: Ružica Mitrović Maurović; Fotografije: Moris Maurović

U izdanju Matice crnogorske početkom ožujka 2025. objavljena je antologija crnogorskih narodnih priča "Potopno vrijeme", četvrta u nizu knjiga crnogorske narodne usmene proze. Prethodile su joj antologije crnogorskih narodnih bajki "Vilina gora", narodnih legendi "Vatra samotvora" i crnogorskih narodnih basni "Kad je sve zborilo". U organizaciji Društva Crnogoraca i prijatelja Crne Gore "Bujština" Umag, ovo vrijedno četvoroknjižje predstavljeno je istarskoj čitalačkoj publici i ljubiteljima knjige.

Po pozivu Društva na druženje uz knjigu, u prostoru Gradske knjižnice Umag održana je književna večer i promocija antologije crnogorske usmene proze uz gostovanje predsjednika Matice crnogorske, magistra Ivana Jovovića, i generalnog sekretara Matice crnogorske Ivana Ivanovića iz Podgorice.

Izdavanjem ove dragocjene antologije crnogorske usmene proze, Matica crnogorska istovremeno je inaugurirala i novu biblioteku u svom izdavaštvu pod nazivom "Crnogorska narodna književnost".

Književnu je večer, u ime domaćina, otvorila i prisutnima riječi dobrodošlice uputila predsjednica Društva Ružica Mitrović Maurović. Obrativši se, izrazila je veliko zadovoljstvo što će se, zahvaljujući upravo Matici crnogorskoj i prisutnim gostima iz Crne Gore, ljubiteljima književnosti predstaviti rad ove ustanove, kao i jedan u nizu njihovih projekata – renomirana antologija crnogorske narodne proze u četvoroknjižju, nastala dugogodišnjim radom priređivača izvornog izdanja na odabiru i prikupljanju autentičnih prozaičkih narodnih iskaza nastalih na crnogorskom tlu tijekom stotina godina, što iz dostupne literature, što komunikacijom sa suvremenim koji su ih pamtili ili zapisivali.

Priređivač prvog izdanja antologija, štampanih sedamdesetih i početkom osamdesetih godina prošloga stoljeća, bio je istaknuti povjesničar umjetnosti, montenegrist, začetnik nauke o crnogorskom jeziku i književnosti, antologičar Radoje Radojević. Po njegovoj iznenadnoj i nikad do kraja razjašnjenom smrti, bremenitu je zaoštavštinu preuzeo i dugogodišnji rad uspješno dovršio njegov brat, naučnik i istraživač Danilo Radojević.

Po uvodnoj riječi predsjednice, večer se nastavila razgovorom koji je s gostima vodila moderatorica, članica Društva, gospođa Milanka Marić.

"Godine 1993. na Cetinju grupa istaknutih crnogorskih intelektualaca pokrenula je rad Matice crnogorske, koja je zakonom utemeljena kao kulturna ustanova čiji su osnovni smisao, zadatak i programska djelatnost afirmacija, njegovanje i zaštita crnogorskog nacionalnog, državnog, kulturnog i jezičnog identiteta – kako u Crnoj Gori, tako i u iseljeništvu", rekao je u predavljanju programskih djelatnosti Matice crnogorske njen predsjednik Ivan Jovović. "Imamo veliki broj izdanja iz oblasti povijesti, etnologije, humanističkih nauka i tema koje tretiraju suvremenu društvenu zbilju, a osim izdavaštva organiziramo i međunarodne izložbe dostupne široj publici, kao npr. izložbu posvećenu 13. julu 1941. godine, prvom antifašističkom ustanku u porobljenoj Evropi, te izložbu 'Srednjovjekovno ćirilsko crnogorsko štamparstvo'."

"Moram istaknuti da Crnogorci u svijetu nisu prepoznati samo kao ratnički narod, što nas je obilježilo kroz po-

vijest, već i kao narod knjige, jer samo četiri slovenska naroda – Crnogorci, Hrvati, Ukrajinci i Česi – imaju inkunabule, knjige štampane u XV stoljeću. Na prelazu iz XV. u XVI. stoljeće imamo više od desetak štampara, što znači da knjiga nije bila izolirani incident kulture na crnogorskom prostoru. No, nastupajuća invazija Osmanlija uzrokovala je, primjerice, da prva državna štamparija dinastije Crnojevića prestane s radom, a nastavak štamparske djelatnosti imamo u Veneciji, gdje mnogi crnogorski štampari, kao Božidar i Vicko Vuković, nastavljaju svoju djelatnost. Zbog kulturnog diskontinuiteta koji je postojao od XV. do XIX. stoljeća, kada se crnogorski narod borio za slobodu u velikoj osmanskoj imperiji i kao svijetla tačka ondašnjih okolnosti izborio svoju slobodu i verificirao je međunarodno, jedini način da opstane u tom kontekstu bila je narodna književnost, odnosno narodna pripovijedanja kroz kazivanja priča, legendi, basni i bajki. Ono što su nekad slušali u svojim kamenim kućama i kulama uz ognjište u večernjim zimskim satima – kazivanja na kojima su se podizale generacije – transgeneracijski se prenosilo s koljena na koljeno. Tako, iako bismo rekli da su bajke, basne, kazivanja i legende prije svega namijenjene mladima – što prvenstveno i jesu – one itekako nose nacionalni duh jednog vremena, jer na osnovu toga i mi arhetipski djelujemo, onako kako su naši preci stoljećima bili oblikovani."

"Ovo drugo izdanje, koje smatramo svojevrsnim omažom braći Radojević koji su toliko učinili za crnogorsku kulturu, crnogorski jezik i nacionalni identitet

Crnogoraca, štampano je s razmakom od četrdeset godina, u kojima su se okolnosti promijenile: promijenio se cijeli državni kontekst, država i jezik. Naime, jedini narod koji nije imao pravo da jezik nazove svojim imenom, a složiti ćete se da Crnogorci uvijek možete po jeziku prepoznati, bili su Crnogorci, koji su govorili po normi tadašnjeg standardnog jezika. Ovo novo izdanje napisano je crnogorskim jezikom, novim grafemama – slovima kojima mi govorimo u svakodnevnom životu – a koje, na osnovu Bečkog dogovora iz sredine XIX. stoljeća, nismo mogli u zvaničnoj korespondenciji koristiti; kao što nismo mogli koristiti ni jotovanu verziju jezika (npr. djevojka – đevojka). Danas je to dubletima omogućeno – da koristimo ono što je tradicija naših predaka", istaknuo je predsjednik Matice crnogorske Ivan Jovović.

Zbog nepostojanja konzistentne crnogorske kulturne politike, koja u povijesti Crne Gore nije imala linearni razvoj, prvo izdanje antologija, objavljenih tijekom sedamdesetih i početkom osamdesetih godina prošloga stoljeća, palo je u zaborav. Stoga je razumljivo da je glavni motiv za novo izdanje Matice crnogorske – ovo prozno ostvarenje koje govori o načinu mišljenja i sistemu vrijednosti, u kojem je sadržan dio naše duhovne baštine i koje upotpunjava kulturno-povijesni kontekst ukupne zaostavštine crnogorskog naroda – bio očuvanje usmene književnosti na kojoj smo svi odrasli, te afirmacija nacionalnog, kulturnog i jezičnog identiteta. Dakle, novo izdanje ove antologije tematski se, odnosno sadržajem, ne razlikuje od prvog izdanja, osim u određenim objašnjenjima nekih danas već arhaičnih riječi; dodana je i numeracija priča radi lakšeg snalaženja čitalaca, uz napomenu da je štampano na crnogorskom jeziku, u jotovanoj varijanti, kakav je, inače, bio i govorni jezik naših predaka, naglasio je Jovović.

Ivan Ivanović, generalni sekretar Matice crnogorske i jedan od urednika ovog izdanja, istaknuo je da su braća Radojevići, priređujući antologije, vodila računa da obuhvate kompletan etnogeografski prostor Crne Gore. Legende, bajke, basne i priče sadržane u ovim izborima nastajale su u krajevima širom Crne Gore; autentično su zabilježene, tematski podijeljene i predstavljaju svojevrsni vrhunac istraživačkog i terenskog rada na prikupljanju crnogorskog narodnog stvaralaštva. "Čitajući samo predgovore i pogovore braće Radojević, dobijemo cjelovitiju predstavu o crnogorskoj usmenoj književnosti i shvatimo da oni, na svojevrsan način, predstavljaju izuzetne studije o crnogorskoj narodnoj književnosti. Ti tekstovi nam otkrivaju i niz neobično važnih činjenica, kao na primjer da, pored crnogorskog

naroda, niti jedan drugi slovenski narod na Balkanu nema toliki broj narodnih basni da bi ih mogao objaviti kao posebnu knjigu", rekao je Ivanović. Istaknuvši značaj ovih antologija za očuvanje bogate usmene baštine i njihovu ulogu u edukaciji novih generacija, generalni sekretar Matice crnogorske najavio je i plan Matice da se antologija ilustrira kako bi se približila najmlađoj čitalačkoj publici, da se priredi i audio-izdanje, čime bi ovaj projekt korespondirao sa suvremenim metodama prezentacije kulturne baštine, te – radi približavanja ovog dijela crnogorske književnosti i narodnog stvaralaštva novim generacijama čitalaca – da se prevede na engleski, francuski, talijanski i španski jezik.

"Antologiju crnogorske narodne proze" trebalo bi da ima u porodičnoj biblioteci svaki crnogorski dom, kako u Crnoj Gori tako i u iseljeništvu, jer su u ovom četvorknjižju date slike i cjelokupna iskustva stoljećima nataložene usmene tradicije i povijesti generacija naših predaka", zaključili su gosti, zahvalivši na gostoprimstvu i organizaciji.

Antologija je, posjetom Istri, u suradnji s Društvom Crnogoraca i prijatelja Crne Gore Pula, predstavljena i u najvećem gradu Istarskog poluotoka, gdje je u Gradskoj knjižnici program vodila Nina Petrović. Prisutnima se obratio i zamjenik gradonačelnika Pule, prof. dr. Vito Paoletić, izrazivši zadovoljstvo što je prisustvovao događaju te pohvalivši izdavački projekat Matice crnogorske kao bitan za razumijevanje crnogorskog identiteta i prožimanje kultura susjednih slovenskih naroda.

"Kao nacionalna ustanova kulture, ostajemo otvoreni za saradnju sa našim hrvatskim prijateljima u oblastima od zajedničkog interesa – prije svega građenjem interkulturalnih relacija između dva naroda – a vaše su zajednice poželjan partner za iniciranje i realizaciju takvih projekata", poručio je na kraju predsjednik Matice crnogorske Ivan Jovović.

"GOMILANJE VEDRINE" MIRKA DRAGOVIĆA U GROŽNJANU, GRADU UMJETNIKA

Tekst i fotografije: Ružica Mitrović Maurović

Mir, boje, sjećanja i nemiri prelivei na platno
"Ponekad poželim da sam ponovo dijete – neustrašivo, zaigrano, znatiželjno. Upravo taj osjećaj djeteta me vodi dok stvaram sliku, osjećaj igre, slobode i otkrivanja. Ako makar jedna slika probudi neki zaboravljen osjećaj, ako vas vrati djetetu koje još postoji u vama, onda je moj rad imao smisla."

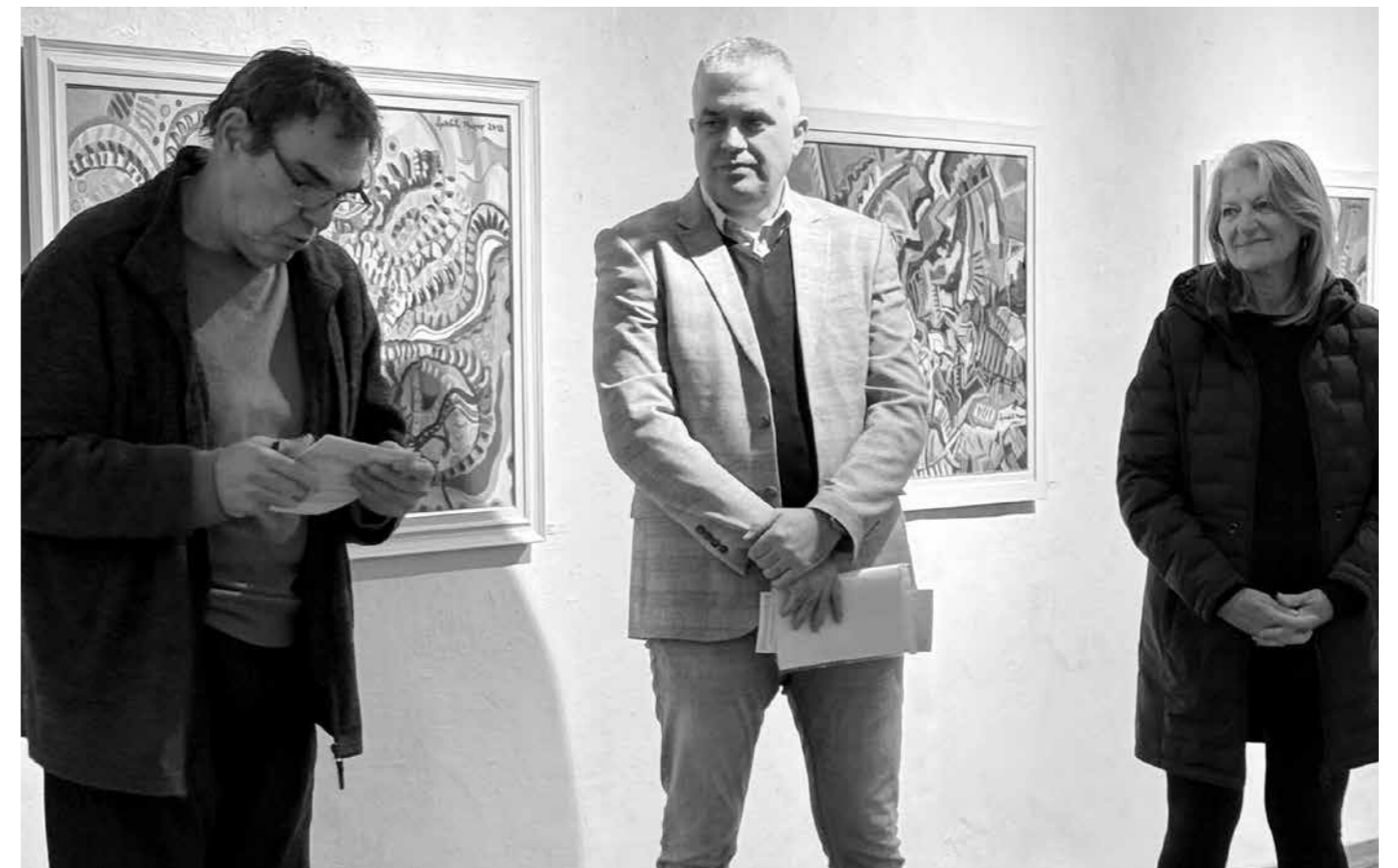
Renomirana grožnjanska galerija **Fonticus**, smještena iznad renesansnih lukova gradske lože iz 16. stoljeća, u blagdanski osvjetljenom srednjovjekovnom Grožnjanu – istarskom gradu umjetnika – posljednji je mjesec 2025. rezervirala za predstavljanje opusa crnogorskog akademskog slikara **Mirka Dragovića**.

U organizaciji Društva Crnogoraca i prijatelja Crne Gore "Bujština" Umag, uz financijsku potporu Savjeta

za nacionalne manjine RH, te "pod ravnanjem" kustosa **Eugena Borkovskog** (voditelja galerije Fonticus, likovnog kritičara, umjetnika i publicista), postavljena je i prikazana samostalna izložba **"Gomilanje vedrine"** gosta iz Crne Gore.

Mirko Dragović, nakon završene Srednje likovne škole "Petar Lubarda" na Cetinju, diplomirao je slikarstvo 2004. na Akademiji likovnih umjetnosti u Trebinju, u klasi prof. Marka Musovića. Istaknuti je slikar srednje generacije, član Udruženja likovnih umjetnika Crne Gore te likovno-književne unije "Vlaho Bukovac" iz Splita, s nizom skupnih i samostalnih izložbi u zemlji i inozemstvu.

Već dvadesetak godina živi i radi u Podgorici kao profesor i likovni pedagog djece i osoba s intelektualnim poteškoćama i autizmom u podgoričkom Resursnom centru. Kao mentor koji potiče kreativnost i razvijanje

likovnih mogućnosti i talenta, Dragović je u Crnoj Gori organizirao više od trideset likovnih izložbi s ciljem integracije i veće vidljivosti te zajednice u današnjem ubrzanom, često otuđenom društvu.

"Kad sam počeo raditi u Resursnom centru, zavolio sam taj posao i tu populaciju učenika, jer su to duše iskrene i dobre. Rad s njima daje čovjeku dodatnu snagu i volju; naišao sam na mnogo talenata i nečeg što i mene nadahne – prije svega njihova iskrenost. Mnogi bi im i akademski umjetnici pozavidjeli na iskrenosti i određenom kvalitetu radova", pojasnio je umjetnik. Ne čudi stoga što su podgoričke *Vijesti* još 2018. zabilježile: "Biti umjetnik, biti pedagog, prije i iznad svega biti Čovjek – misija je Mirka Dragovića iz Podgorice."

Predstavljajući izložbu publici, kustos **Eugen Borkovsky** istaknuo je ključne značajke Dragovićeva rukopisa: osebujan stil, smione odnose oblika i boja te intenzitet poteza. "Kolorit je uglavnom snažan, pun jarkih boja, uz kontrastne, hrabre kombinacije koje se temelje na spontanom bilježenju podsvjesnog doživljaja, često gotovo kaligrafskim spletovima znakova. Autor dopušta proizvoljne oblike, linije, boje, tekture i forme, ne slijedeći prirodu ni realnost. Naizgled ne postoji kontrola, iako je

sam proces slikanja pod izravnim nadzorom umjetnika. Dopuštene su 'greške' i slučajno nastale forme – sve što ide u prilog cjelovitom umjetničkom dojmu. Njegov je način blizak egzistencijalističkoj kreativnosti: u djelima se naznačuju istraživanje identiteta i stanja, unutarnje psihološke borbe te vanjska sprega čovjeka i prirode uz stalno traženje duhovne ravnoteže. Oblike možemo doživjeti kao stilizirana područja prirodnih okruženja, pa i podmorja, no ubrzo odustajemo od prepoznavanja i dojam počinjemo tražiti u vlastitom svijetu energetske impresije. Neki radovi imaju suzdržaniji koloristički raspon, dok većinu odlikuje bogat dijapazon na rubu ekstravagantnog. Promatrajući, pitamo se: odakle kreće i gdje se zaustavlja njegova igra formama? U konačnici, čini se da ovo stvaranje želi biti izvan crnila realnosti – svim elementima iskaza nastoji nam usmjeriti dojam prema vedrini i koncentrirati pažnju na ljepote života. Autor inzistira na humanijem svijetu i upozorava da, i usred politike konzumerizma i agresivnog profiterstva, još možemo živjeti i doživljavati svijet kao vedru igru osobnih danosti, preskačući rigidnost okruženja u koje nas se pokušava ugurati."

Obraćajući se prisutnima, Dragović je zahvalio organiza-

torima i kustosu na postavu te publici na dijeljenju trenutka: "Vaše prisustvo daje smisao i emocijama i boji, i svakom potezu četkice koji prethodi ovakvim susretima. Ja sam akademski slikar, ali i profesor likovne kulture i već dugo godina radim s djecom i osobama s intelektualnim poteškoćama. Od njih sam naučio najvažnije stvari: iskrenost, čistoću emocije i vrijednost toga da ostanemo svoji, bez obzira na pritiske vremena. Kada govorim o svom slikarstvu, često osjećam da su riječi nedovoljne. Mogu reći samo da nastojim biti istinit, slikati iznutra i ne koketirati s publikom. Ne slikam da bih se dopao, već da izrazim ono što me oblikuje – mir, boje, sjećanja i nemire koji traže da se preliju na platno. U ranim fazama slikao sam pejzaže; vjerujem da su ostavili traga i na ovim radovima. Čak i u apstrakciji postoji neki skriveni pejzaž, unutarnji horizont.

Često se pitam kako danas ostati svoj. Kako biti autentičan, a vjeran klasičnoj umjetnosti u vremenima digitalnih formi i površnih reakcija? Za mene, 'klasično' znači najjednostavnije i najčišće: platno, četkica, boja i duša. Kako prenijeti svoju sreću, tugu, radosti, strahove i padove na platno tako da dotaknu makar jednu osobu? Čini mi se da smo svi pomalo otupjeli u trci za egzistencijom i onim što se smatra 'neophodnim'. Ponekad poželim da sam ponovo dijete – neustrašivo, zaigrano, znatiželjno. Upravo taj osjećaj djeteta me vodi dok stvaram sliku, osjećaj igre, slobode i otkrivanja. A onda se zapitam kako danas iskreno zaplakati, kako se od srca nasmijati, kako probuditi emociju kod svih nas. Nedostaju mi ljudi koji osjećaju. Nedostaju mi oni koji su, usprkos životu, ostali djeca u duši. Nedostaju mi razgovori s ocem, rođacima i susjedima – ljudima koji polako odlaze, a ostaju u nama kao moralni kompas vremena. Moje slike su potraga za njima, ali i potraga za sobom. Ako makar jedna slika probudi neki zaboravljen osjećaj, ako vas vrati djetetu koje još postoji u vama, onda je moj rad imao smisla."

Na kraju, upitali smo Dragovića kako je doživio boravak u Istri i kakve impresije nosi: "Osjećaj koji me pratio na putu iz Podgorice u Umag i Grožnjan bio je prisutan i na samom otvaranju izložbe, pa i naredna četiri dana koja sam proveo tamo. To je osjećaj pripadnosti, bliskosti s tom sredinom i tim dobrim ljudima. Naravno, dosta u Istri ima Crnogoraca, ljudi porijeklom iz Crne Gore, ali ova bliskost vezana je za sve koje sam upoznao – njihovu širinu i gostoprimstvo slično našem. Čak sam pomislio kako bih volio da je Istra bliža Crnoj Gori, ili kako me put ranije nije doveo ovdje – možda bih tada tražio način i da ostanem... Iako sam s mnogo ljudi komunicirao i u kratkom vremenu upoznao znamenitosti i male gradiće, javila se želja za slikanjem. Inspiracija je došla iz zadovoljstva novim susretom, povezanim s mirom i ljepotom kraja.

Na samom otvaranju 'Gomilanja vedrine' u Grožnjenu osjetio sam od kolega, prijatelja i ljubitelja umjetnosti jednostavnost i sreću u malim stvarima od kojih je život najviše sastavljen. Ta spontanost i osjećaj kao da se dugo poznajemo dali su mi hrabrost da razmišljam o više putovanja (kojima inače nisam sklon) i, naravno, najviše – želju za stvaralačkim procesom. Volio bih se vratiti i naslikati svoju najbolju sliku do sada te je pokloniti Istri i ovim ljudima, kod kojih je ostao onaj damar zajedništva i ljubavi prema svemu što nas spaja i čini ljudima. Zahvalan sam predsjednici Zajednice Crnogoraca i prijatelja Crne Gore 'Bujština' Umag, Ružici Mitrović Maurović, i kustosu galerije Fonticus, Eugenu Borkovskom, što su mi omogućili da ovdje izlažem. Nadam se da sam opravdao očekivanja i ljubitelja umjetnosti."

Mirko, svakako jesi – i kao čovjek i kao umjetnik. Naša su ti vrata uvijek širom otvorena.

CRNOGORSKI ŠEDNIK - VEČER TRADICIJE MOZAIK INTERKULTURALNOG PROŽIMANJA

Tekst i fotografije: Ružica Mitrović Maurović

Crnogorski Šednik umaškog Društva Crnogoraca i prijatelja Crne Gore "Bujština" i ove je godine potvrdio dugogodišnju multikulturalnu tradiciju nastupom devedesetak sudionika u cjelovečernjem programu: tri zbora, folklorni ansambl, klapa, recitatori i glumci.

Šednik je otvoren pozdravima dobrodošlice upućenima svim sudionicima, izaslanstvu crnogorske ambasade, gostima i publici od strane tajnika Nacionalne zajednice Crnogoraca Hrvatske **Bojana Radulovića**, dopredsjednika umaške Zajednice Talijana "Fulvio Tomizza" **Pina Degrossija** te predsjednice Društva Crnogoraca Bujštine **Ružice Mitrović Maurović**.

Pod vodstvom dugogodišnje članice Društva, gospođe **Milanke Marić**, na pozornici kino-dvorane u Umagu izmjenjivale su se te večeri živopisne nošnje mješovitih

pjevačkih zborova Društva Crnogoraca i prijatelja Crne Gore "Montenegro" iz Zagreba i Nacionalne zajednice Crnogoraca "Montenegri" iz Rijeke, raspjevanoga **Ženskog pjevačkog zbora** i folklornog ansambla **Slovenskog kulturnog društva "Ajda"** iz Umaga te glazbene sekcije Društva perojskih Crnogoraca **"Peroj 1657"**. Posebnu je pažnju zadobio počasni gost večeri, prvak Crnogorskog narodnog pozorišta **Slobodan Marunović**.

Dok su pjevači društava Crnogoraca Zagreba, Rijeke i Peroja ispunili prepunu dvoranu tradicionalnim crnogorskim melodijama, članovi SKD-a "Ajda" osvježili su program slovenskih popevki i nagrađeni burnim pljeskom publike za izvedbu spleta slovenskih narodnih kola.

Članica DCiPCG "Bujština" Umag i debitantica večeri **Ana Maria Grando** govorila je na talijanskom jeziku

stihove pjesnikinje **Ade Negri** posvećene talijanskoj kraljici **Jeleni Savojskoj (Elena di Savoia)**, napisane u znak zahvalnosti za bespoštednu i hrabru pomoć žrtvama strahovitog potresa u Mesini i Kalabriji 1908. godine.

Nezaboravan dio večeri posvećen velikanu crnogorske kulture, književniku i filozofu **Petru II. Petroviću Njegošu**, podario je prisutnima prvak CNP-a, glumac **Slobodan Marunović**, izvedbom dijela monodrame **"Potonja ura Njegoševa"** po tekstu **Slobodana Tomovića**. Proslavljeni glumac napomenuo je da Njegošev lik utjelovljuje već punih 38 godina – koliko je vladika doživio. Beskonačni pljesak publike, koji mu nije dopuštao da siđe s pozornice, nagrađen je dodatnim, inspirativnim stihovima iz **"Gorskog vijenca"**. Scenografiju Marunovićeva nastupa uveličala je replika trona sa "sivim"/"surim" orlom na kojoj vladika sjedi, zahvaljujući trudu **Danila Vujisića**, člana Društva Crnogoraca Pula, koji ju je izradio i postavio.

Da **Crnogorski Šednik** već godinama uspješno povezuje kulturu, izvođače, publiku i prostore naše regije, najljepše je iskazao tajnik NZCH **Bojan Radulović** pročitavši pismo i poruke prisutnima upućene od strane predsjednika NZCH **Petra Popovića**:

"Poštovana Ružice Mitrović Maurović, dozvolite da vama i vašim saradnicima uputim najdublje zahvale što iz godine u godinu organizirate ovu autentičnu manifestaciju kojom rad crnogorske manjinske zajednice u Bujštini, Umagu i u Istri podižete na uzvišenu dimenziju na kojoj putem druženja, putem umjetnosti i putem glazbe širite notu prijateljstva i svima nama

pružate priliku da predstavimo raskošnu riznicu bogatog nasljeđa Crne Gore i radinosti crnogorske manjine u ovom regionu i u Hrvatskoj. Ponosan sam što ćemo na ovom događanju večeras svima pokazati jedan mozaik interkulturalnog prožimanja čime šaljemo, između osta-

log, i snažnu poruku mira, zajedništva i solidarnosti u ovom razdoblju kada, na žalost, svjedočimo povratku govora mržnje jednog manjeg dijela naših sugrađana, prema manjinama, što je u europskoj Hrvatskoj apsolutno nedopustivo.

Istra je u mnogočemu specifična regija u Hrvatskoj. Unatoč raznim politikama iz davne ili bliže prošlosti koje su protežirale određene nacije u odnosu na neke druge, današnja Istra primjer je multikulturalnog duha kakvog rijetko ima i u svijetu. Istra je regija koja je, u odnosu na neke druge dijelove naše zemlje, taj multikulturalni duh podigla na toliko visoku razinu da termini kao što su 'tolerancija' ili 'snošljivost prema manjinama' ovdje više zvuče kao lingvistički arhaizmi, i u svakodnevnoj se praksi više i ne koriste.

Hvala umaškoj crnogorskoj zajednici što sa svima ostalima u regiji sudjeluje u izgradnji interkulturalnog duha. Zbog toga sam iznimno ponosan da sam predsjednik Saveza udruga čiji je član i vaša umaška crnogorska udruga te vas ohrabrujem da tako uspješno nastavite raditi i ubuduće.

Neka su nam vječne Crna Gora, Hrvatska i Istra!"

Petar Popović, predsjednik NZCH

CRNOGORSKO VEČE U PULI

Tekst i fotografije: Nataša Rašović Bodiš

Naša završna manifestacija u 2025. godini – Crnogorsko veče – održana je 23. 12. 2025. u prostorijama Zajednice u Puli. Manifestacija je organizirana u suorganizaciji Zajednice i Vijeća crnogorske manjine Istarske županije. U veseloj atmosferi otvorena je izložba članova Zajednice, nakon čega su uslijedili domjenak i pjesma te se druženje proteglo duboko u noć.

Predsjednik Zajednice Crnogoraca i prijatelj Crne Gore – Pula, **Gojko Nešković**, otvorio je izložbu i zahvalio autorima koji su svojim radovima uljepšali naš mali prostor. Predstavljanje je, kako i priliči, krenulo od žena – jer one su okosnica našeg društva: od nagrađivane crnogorske slikarice **Milene Mile Vladislavljević**, kojoj je fokus rada pejzaž, poetski i duboko promišljen, potom **Ljiljane Lazičić Putnik**, pri čemu smo se za opis njenih radova poslužili i njenim riječima: "Život

je umjetnost, a ljubitelji umjetnosti i života mogu iz slika osjetiti dodir, pokret, glazbu i poneku riječ." Slijedili su radovi **dr. vet. Radoslava Putnika**, koji svoj snažan energetski naboj iskazuje oblikovanjem čistih slikarskih elemenata, te – kao posljednji u ovom nizu, ali ne i po važnosti – naš legendarni boksački šampion **Rade Vujović**, koji pokazuje da umjetnost dolazi iz duše, a okvir je samo varka.

Nakon otvaranja izložbe, predsjednica Vijeća crnogorske manjine Istarske županije **Vukoslava Savić-Rumac** u ime Vijeća pozdravila je prisutne i naglasila da su prostorije Zajednice naš drugi dom u kojem trebamo njegovati zajedništvo i crnogorski duh.

Uslijedio je domjenak, potom je krenula pjesma. U razdraganoj atmosferi oprostili smo se od 2025. godine, u nadi da će nam i nova 2026. biti jednako vesela te puna pjesme i druženja.

ZBOR "MONTENEGRI" NA CRNOGORSKOM ŠEDNIKU U UMAGU

Tekst: Želimir Novaković

Dana 16. 11. 2025. zbor Montenegri Nacionalne zajednice Crnogoraca Rijeka gostovao je u Umagu na manifestaciji Crnogorski Šednik. Program je organiziralo Društvo Crnogoraca i prijatelja Crne Gore "Bujština" u kazališnoj dvorani Zajednice Talijana.

Naš zbor predstavio se miksom pjesama iz vlastitog repertoara, njegujući tradicionalne crnogorske napjeve i prepoznatljiv ugođaj zajedništva. Uz domaćine i naš zbor, priredbu su uveličali zborovi, kulturna

društva i dramske sekcije iz Umaga, Peroja i Zagreba, čime je program dobio raznolik, dinamičan ritam i toplu, multikulturalnu notu.

Publika je nastupe nagradila srdačnim pljeskom, a druženje je nastavljeno u neformalnom tonu. Članice domaćina pripremile su crnogorska narodna jela, pa je glazbeni doživljaj zaokružen okusom zavičaja i prijateljskim razgovorom. Ovakvi susreti potvrđuju vrijednost suradnje među udrugama i kontinuitet kulturnih veza koje zajednicu čine živom i vidljivom.

NASTUP ZBORA "MONTENEGRI" U ZAGREBU

Tekst: Želimir Novaković; Fotografija: Zoran Bilčar

Dana 20. 12. 2025. Nacionalna zajednica Crnogoraca Rijeka sa svojim zborom "Montenegri" nastupila je u Zagrebu na manifestaciji "Crnogorsko veče", u organizaciji Društva Crnogoraca i prijatelja Crne Gore "Montenegro" Zagreb.

Naš zbor predstavio se miksom pjesama iz vlastitog repertoara, njegovanjem tradicionalnih napjeva i prepoznatljivog ugođaja zajedništva.

Uz riječki sastav sudjelovali su zborovi i društva Cr-

nogoraca iz Zagreba, Splita, Pule, Peroja i Umaga, što je programu dalo raznolik i dinamičan karakter. U završnici večeri svi zborovi zajednički su izveli pjesmu "Nide nebo nije plavo kao iznad Crne Gore", na što je publika odgovorila srdačnim pljeskom.

Druženje je nastavljeno uz prigodan i bogat domjenak, u toploj blagdanskoj atmosferi i uz neformalno zblizavanje sudionika, potvrđujući važnost ovakvih susreta za očuvanje kulturnog identiteta i međusobnu suradnju zajednica.

ZBOR "MONTENEGRI" NA KRIMEJI

Tekst: Želimir Novaković; Fotografija: Zoran Bilčar

Dana 22. 12. 2025. u prostorijama Kluba umirovljenika Krimeja, zbor Montenegri uveličao je božićno-novogodišnje druženje riječkih umirovljenika.

Klub, koji djeluje u sklopu Matice umirovljenika grada Rijeke i redovito ugošćuje zborove te društva nacionalnih manjina, uputio je poziv našem zboru kojem smo se rado odazvali kao znak dobre suradnje i međusobnog uvažavanja.

Zbor je nastupio s trima pjesmama: "Proljeće", "Najdraža Rijeka" i "Od Sušaka pa do lipe Boke". Program je osmišljen tako da spoji blagdansku toplinu s prepoznatljivim riječkim ugođajem i crnogorskim glazbenim nasljeđem, što je publika toplo pozdravila.

Nakon glazbenog dijela, druženje se nastavilo uz prigodni domjenak. U opuštеноj atmosferi izmijenjene su blagdanske čestitke i riječi zahvalnosti domaćinima na srdačnom prijemu, uz obostranu želju da se suradnja nastavi i u idućoj godini.

NOVOGODIŠNJE DRUŽENJE U NZC RIJEKA

Tekst: Nikola Lučić; Fotografija: Zoran Bilčar

U srijedu, 31. 12. 2025., u prostorijama Nacionalne zajednice Crnogoraca Rijeka održano je svečano novogodišnje druženje članova Zajednice, zbora i gostiju.

Uz glazbu, pjesmu i ples, vesela atmosfera potrajala je do ranih jutarnjih sati nove godine.

Uz blagdanske čestitke i zdravice, okupljeni su razmijenili planove i želje za predstojeću godinu, a posebne zahvale upućene su članovima i volonterima koji su

pomogli pripremu prostora i organizaciju druženja.

Susret je protekao u ležernom, prijateljskom tonu, uz prigodnu glazbenu podlogu i dobru energiju koja je dodatno zbližila članove i prijatelje Zajednice.

Zbog odličnih dojmova i velikog odaziva, predloženo je da novogodišnje druženje u prostorijama Zajednice postane tradicionalno okupljanje na kraju svake godine.

UKUSI CRNE GORE

Izvor: Ukusi Crne Gore

Vasojevička supa

Sastojci:

- suvo meso.....500 g
- crni luk.....200 g
- aleva paprika.....10 g
- svinjska mast.....150 g
- krompir.....400 g
- metvica.....1 vez
- so.....10 g
- skorup.....100 g
- bijeli luk.....10 g

Priprema:

Suvo meso isjeći na kockice i skuvati, crni luk sitno isjeckati I dinstati na zagrijanoj masti, dodati bijeli luk, pa alevu paprika i sve zaliti vodom od suvog mesa.

U uzavrelu supu dodati suvo meso, krompir sječen na krupnije kockice i sve to lagano skuvati.

Kada je supa gotova, začiniti je po potrebi solju i sitno isjeckanom metvicom, a na kraju dodati skorup. Servira se vruća u odgovarajućoj posudi.

Kišeli kupus sa svinjskim mesom i sirom

Sastojci:

- kiseli kupus.....2 kg
- svinjsko meso od plećke, bez kostiju.....1,5 g
- ovčiji mladi sir.....500 g
- ljuta mljevena crvena paprika.....10 g
- crni luk.....250 g
- ulje.....2 dl
- vezica mirođije i majčine dušice
- brašno.....20 g
- začini po ukusu
- bujon

Priprema:

Svinjsko meso isjeći na kocke. Posoliti, poprskati brašnom i opeći na zagrijanom ulju.

Dodati sitno sjeckani crni luk i mljevenu alevu ljutu papriku. Zatim naliti fond I dinstati. Listove kišelog kupusa isjeći na rezance. Oprati. Naliti vodom I kuvati. Dodati dinstanom mesu uz mirođiju. Dodinstati i posuti majčinom dušicom. Servirati toplo.

Posuti sječenim mladim ovčijim sirom. Blago pritisnuti da sir malo „opusti“.

Crnogorsko veče u Puli 2025.

Zbor "Montenegri" na Crnogorskom Šedniku u Umagu

Crnogorsko veče u Splitu 2025.

